

KURJER POZNAŃSKI

Abonament kwartalny w Poznaniu, w ekspedycji mk. 54.—, w agencjach mk. 57.—, z odnośnieniem mk. 60.—poza Poznaniem na pocztach już z odnośnieniem mk. 59,40, pod opaską w Polsce mk. 80.—, w Niemczech mk. 54.—niemieckich, w Skandynawji 12 koron, we Francji 12 franków, w Ameryce 1 1/2 dolara, w innych krajach mk. 120.—

Adres redakcji i administracji:
Poznań, Św. Marcin nr. 63.
Telefony: 4461, 1476, 1481, 3524.

Ogłoszenia na stronie 7-lamowej mk. 3.—, ponad 200 wierszy mk. 4.—, na stronie 3-lamowej mk. 10.—, ponad 50 wierszy mk. 15.— odwieszając nonparelowego. Opustów udzielamy przy powtórzeniu ogłoszenia 6 razy 5 prct., 13 razy 10 prct., 26 razy 15 prct., 52 razy 20 prct. Ogłoszenia z Niemiec płatne w markach niemieckich. Dla zagranicy 200 prct. nadwyżki.

Nr. 206.

Poznań, środa dnia 8. września 1920.

Rok XV.

Poznań, dnia 7. września 1920.

Demokracja — nie separatyzm.

Akcja zbiorowa społeczeństwa, zmierzająca do naprawy stosunków w Rzeczypospolitej, akcja wszczęta pod wrażeniem strasznych chwil klęski i poniżenia, w które własne nasze błędy kraj wtrąciły, jest objawem budzących się instynktów samozachowawczych narodu, dowodem troski szerokiej mas o dobro ojczyzny. Dlatego właśnie ruch ten ma niezmiernie znaczenie i — dobrze pokierowany — może się stać źródłem odrodzenia Polski. Te wieści, na których nie mówiono o tak gniotących dzisiaj kłopotach materialnych, na których nie wzywano do nienawiści klasowej, na których nie uprawiano partyjnych porachunków, lecz gdzie w zgodnym zespole czterech najważniejszych stronnictw włością, mieszczan, robotników i inteligencji zgodnie radzili nad tem, jak Ojczyznę uzdrowić z niedomagani z gubnych, wieści te zapoznały szerokie rzesze z zagadnieniami najważniejszymi chwili obecnej, dały im wgląd w sprawy państwowe, przypomniły obowiązek obywateli czuwania nad bezpieczeństwem państwa i porządkiem jego wewnętrznym, sprawnością władz i uczciwością administracji.

Dotychczas w Polsce czyniono wszystko, aby obywateli wychować w obojętności wobec zagadnień państwowych, do zdania troski o całość na zwierzczenie czynników kierowniczych. To, co w każdym państwie demokratycznym jest najgłówniejszym elementem impulsów i kontroli — opinia publiczna — nie istniała dotąd w Polsce wcale. System warszawski, opierający się na rządach pewnych klik i koterji, nie znośił obok siebie swobody wypowiedzania się opinii publicznej. Metody spiskowe, zaczerpnięte z dawniejszych konspiracji przeciwko państwu zaborczym, przetrwały w państwie niepodległym i posłużyły za wzór do rządzenia narodem. Stąd wynika ów kult osobisty wobec Naczelnika Państwa, ów system oparcia całego ustroju na jednej osobie i dopasowania go do niej, stąd owa protekcja „swoich“, a ostracyzm wobec „nie-swoich“, stąd niechęć do wszelkiej krytyki publicznej. To są metody, prowadzące do absolutyzmu, do usunięcia wszelkiej kontroli społecznej, metody zgola sprzeczne z zasadami każdej prawdziwej demokracji w znaczeniu zachodnim.

Spółczesność w byłej dzielnicy pruskiej jest jednako demokratycznym nie z doktryny, ale z rzeczywistego układu i uwarstwienia społecznego. Społeczeństwo to nie przeszło tej fazy rozwoju spiskowego, jaką przeżyło Królestwo pod rządami rosyjskimi. I tu tkwi z pewnością jedna z najgłębszych różnic w sposobie myślenia naszym i rządzącymi kół warszawskich, tu jest jedno z nienawistnych może jeszcze dostatecznie źródeł niechęci i nieufności wobec sposobów i metod rządów, którym Polska ulega. Katastrofa, którą Polska o mało utraciła niepodległości nie „przyplaciła“, wykazała całą kruchość i zgubność zarazem dotychczasowego systemu personalno-konspiracyjnego w rządach państwa nowoczesnego. Odezwała się przeciwko temu reakcja i patriotyzm uczuciowego, zatruzonego o przyszłość ojczyzny, i demokratycznego sposobu myślenia, obrażanego wszelkimi poczynaniami niezdrówego koteryjnego absolutyzmu, który tłumieniem sądu niezależnego, denuncjatorstwem i szpiegostwem zaruwał ducha społeczeństwa. Wszystkie postulaty dotyczące reform wewnętrznych, które postawiono w znanych rezolucjach wiecowych idą ściśle po linii demokracji. A więc usunięcie z armji polityki, rozdzielenie funkcji Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza, rewizja urzędów cywilnych, zwołanie Sejmu — wszystko to są sprawy pojęte w duchu istotnej demokracji. Jakżeż wobec tego wygląda historyczne krzyki naszych pism lewicowych na „zdradę“ i „zdradców“, na „zamach stanu“ i tem podobne brednie? Taki przewrót pojęć jest tylko w Polsce możliwy. Świadczy on, że tym, którzy zwykle w obronie zasad demokratycznych i praw ludu stają, wcale nie chodzi o zasady, ale o dojście do władzy, a ponieważ spodziewają się osiągnąć to najłatwiej w spółce z czynnikami lewicowymi, będącymi u steru w Warszawie, więc spotwarzają ruch patriotyczny i demokratyczny, podsuwając mu tendencje antypaństwowe, separatystyczne i Bóg wie nieco.

Nam chodzi o postawienie całej Polski na gruncie rzetelnych, demokratycznych, racjonalnych metod rządzenia. Wszelki separatyzm byłby więc głupstwem krótkowzrocznym. Wiemy także, iż na innych ziemiach polskich większość narodowa tak samo myśli i czuje jak my. Prawda, że dyletanckie i aroganckie sposoby narzucania nam metod, zgola obcych naszemu duchowi, wywołały wśród ludzi mniej świadomych tendencje niechęci, które bezkrytycznie nieraz zwracają się przeciwko wszystkim rodakom z Królestwa i Małopolski. Te objawy piętnować należy jaknajśmiej, tak jak to od początku na lamach pisma naszego czynili-

my. Nie droga separatyzmów, lecz wspólnym wysiłkiem wszystkich żywiołów patriotycznych z całej Polski zapewnimy bezpieczeństwo i rozkwit ojczyzny.

Przyjazd Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego do Poznania. Dnia 5. b. m. przybył do Poznania Prezes Głównego Urzędu Ziemskiego p. T. Wilkoński. Niezwłocznie po przyjeździe p. Prezes odbył konferencję z Komisją delegowaną przez Główny Urząd Ziemski w celu przeprowadzenia potrzebnych prac i studjów do przygotowania projektu reorganizacji Urzędu Osadniczego oraz zorganizowania Komisji Ziemskiej Okręgowej w Poznaniu.

Następnie p. Prezes odbył konferencję z p. Ministrem byłej dzielnicy pruskiej. Celem pobytu p. Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego jest szczegółowe zaznajomienie się z dotychczasową działalnością Urzędu Osadniczego oraz pracami przygotowawczymi do reorganizacji Urzędu Osadniczego na Okręgowy Urząd Ziemski.

Pożytek

sowity, trwałe i uczciwe przyniesie Ci, o ile w niej umieścisz wszystkie swoje kapitały, Polska

Pożyczka!

Położenie wojenne.

Komunikat Sztabu Gen. Wojsk Polskich z dnia 6. bm. Oddziały nasze w dalszym ciągu odpierają skutecznie ataki wojsk litewskich. Wywiadowa kompania wojsk litewskich w sile 2 oficerów, 200 szeregowych i 6 karabinów maszynowych, która zapuściła się na nasze terytorium w pełnym składzie wzięta do niewoli.

Na wschód od Chojnowki, jedna z dywizji legjonowych zdobyła 5 dział i wzięła 150 jeńców. Wzdłuż Bugu obustronny ogień artylerji oraz wzmocniona działalność patroli wywiadowczych.

Wczorajsza akcja doprowadziła do zdobycia Hrubieszowa zaciekle bronionego przez nieprzyjaciela.

Również w Rejonie Tyszowiec wojska nasze wysunęły się nieco naprzód, zajmując szereg miejscowości na przedpolu.

W Małopolsce nieprzyjacieli zasilony świeżymi uzupełnieniami, w ciągu dnia 5. bm. parokrotnie szturmował nasze pozycje, dążąc uparcie do zepchnięcia nas z linii Bugu i Gniły Lipy. Wywiązały się ostre walki pod Parchaczem, Buskiem, Krasnem, Pniatyniem i Knichnicami. Oddziały nasze przechodząc do ciągłych kontrataków zadaly nieprzyjacielowi dotkliwe straty.

Na południowym skrzydle sytuacja bez zmiany. Naczelne Dowództwo W. P. Sztab Generalny.

Cziczeryn przewleka sprawę rokowań.

Warszawa, 6. 9. (Pat.) Wydział prasowy Ministerstwa spraw zegranicznych komunikuje: Jak wiadomo, na propozycję rządu polskiego przeniesienia pertraktacji z Mińska do Rygi, nastąpiła zgoda komisarza dla spraw zagranicznych Cziczeryna upozorowana uskaniami od rządu lotewskiego szeregu gwarancji dla delegacji rosyjskiej. Rząd lotewski zgodził się na ich udzielenie, i poseł Kamieniecki zawiadomił o tem z polecenia rządu polskiego rząd sówjetów. Dnia 6. bm. nadeszła depeza od komisarza ludowego dla spraw zagranicznych Cziczeryna, datowana 5. bm., która brzmi jak następuje:

W depezie, którą otrzymaliśmy dzisiaj od p. Kamienieckiego jest mowa o bezpieczeństwie osobistym delegacji a nie o bezpieczeństwie jej lokalów i dokumentów i jest mowa o bezpieczeństwie delegatów i ekspertów, a nie personelu pomocniczego. Jest zatem rzecz nieodzowną wypełnienie tej luki. Trzeba również sprecyzować, że delegacja nasza i jej personel nie będą rozrzućeni po mieszkaniach oddalonych od siebie, lecz będą mieli do swej dyspozycji jeden wielki budynek lub kilka budynków połączonych z sobą i stanowiących jedną całość. Spodziewamy się, że te szczegóły będą

mogły być wyjaśnione niezwłocznie. Komisarz ludowy dla spraw zagranicznych, Cziczeryn.

Na depezę tę wysłano następującą odpowiedź: Po twierdząc odbiór Pańskiej depezy z 5. bm. i wyrażając ubolewanie, że dodatkowe Pańskie warunki mogą spowodować nową zwłokę, poczyniłem kroki przeciw delegata naszego w Rydze, aby uzyskać nowe gwarancje, których Pan żąda. W każdym razie sądzę, że byliby rzeczą wskazaną określić datę ponownego podjęcia rokowań możliwie najwcześniej. Rząd polski ma zamiar wysłać swoich delegatów do Rygi niewiele w okresie przewidzianym w ostatnim protokole w Mińsku. — Sapieha.

Równocześnie rząd polski polecił telegraficznie reprezentantowi swojemu w Rydze poczynić konieczne kroki dla uzyskania żądanych gwarancji. Odnośnie do ostatniego zdania depezy ministra spraw zagranicznych Sapiehy, Wydział prasowy wyjaśnia, że na posiedzeniu 2. bm. w Mińsku była z obu stron mowa o wznowieniu rokowań za 8 do 12 dni.

Z Rady ministrów.

Kwestja rozejmu i pokoju.

Warszawa, 6. 9. (W.) W nocy z niedzieli na poniedziałek wróciła z Mińska pozostała część naszej delegacji pokojowej z wiceministrem Wróblewskim na czele. Po wyjeździe przewodniczącego Dąbskiego delegacja nasza odbyła jeszcze jedno ostatnie posiedzenie, na którym p. Wróblewski złożył oświadczenie, że Polacy są zdania, iż w rokowaniach nie należy czynić żadnej przerwy, gdyż mogłoby to zaszkodzić całokształtowi sprawy pertraktacji. Poparł go również przedstawiciel sówjetów, Smidowicz, wyrażając nadzieję, że dalsze rokowania w jakimś miarce neutralnym będą owocniejsza, bowiem nie spotykają się z takimi trudnościami, jak obecne w Mińsku, który leży w sferze prawie, że bezpośrednich działań wojennych. Dalej bolszewicki delegat wyraził nadzieję, że wkrótce, z chwilą ponownego podjęcia rokowań zostanie zawarty rozejm, poczem obie strony podpisały traktat pokojowy i w ten sposób zbrojny konflikt między obu państwami, i tu należy podkreślić to ostatnie wyrażenie, które tym samym wyklucza współdziałanie Ukrainy, zostanie zakończony.

Przed swoim wyjazdem delegacja nasza złożyła pożegnalną wizytę J. E. ks. biskupowi Łozińskiemu, o którego działalności i niezmiernie dodatnim wpływie na całą ludność polską nasi przedstawiciele mieli możność naocznie się przekonać. Na specjalny rozkaz dowództwa frontu wojsk sówjetkich podczas tej pożegnalnej rozmowy byli obecni przedstawiciele sztabu bolszewickiego.

Dziś w południe delegacja złożyła krótkie sprawozdanie z przebiegu rokowań premierowi Witosowi i wiceprezydentowi Daszyńskiemu, a następnie brała udział w posiedzeniu Rady Ministrów, na którym złożyła obszerną relację, nad którą obradowano przez dłuższy czas. Dalej na temże posiedzeniu omawiano sprawę Wielkopolski, co jest w związku z pobytami ministra Sosnkowskiego w Poznaniu. Jednocześnie postanowiono, że dnia 12. b. m. wyjedzie nasza delegacja pokojowa do Rygi, dokąd się uda drogą morską z Gdańska, przyczem w jej osobistym składzie nie zajdą żadne zmiany.

Po posiedzeniu Rady Ministrów obradowała komisja międzyministerjalna, na posiedzeniu której posłowie St. Grabski i N. Barlicki przedłożyli ogólny plan opracowanych przez nich preliminarjów pokojów. Nad tem wywiązała się dłuższa dyskusja, która trwa jeszcze w chwili obecnej (godz. 11. w nocy). Wynik tych obrad będzie substratem do dyskusji na Komisji do spraw zagr., która obrzeże się jutro, t. j. we wtorek o godz. 11. przed poł. Nastąpi wtedy wybór przewodniczącego tej komisji, którym, jak wiadomo był uprzednio pos. St. Grabski, lecz zrzekł się swego czasu tej godności, a miejsce jego zajął tymczasowo p. Daszyński. Według klucza sejmowego przewodnictwem w tej komisji musi przyspać w udziale Zw. Lud.-Narod.

Protest polski przeciw gwałtom niemieckim.

Warszawa, 6. 9. (Pat.) Wydział prasowy Ministerstwa spraw zagranicznych komunikuje: Z powodu gwałtów bojówek niemieckich na ludności polskiej powiatu malborskiego, niborskiego i ostrudzkiego, min. spraw zagranicznych poleciło 28. sierpnia poselstwu w Berlinie energiczną interwencję u rządu niemieckiego, zwracając w szczególności uwagę na następujące zajścia: Pobicie i aresztowanie p. Wolskiego i towarzyszy w Biskupcu, wypędzenie i maltretowanie ks. Dr. Działkowskiego, ziemianina Pragstajna, p. Załuckiego, p. Kapsy i rodziny Grafiastajnow. Również konsul general-

ny w Kwidzynie hr. Sierakowski we wszystkich wypadkach nadużyć na obszarze działalności konsulatu zgłosił protesty u władz niemieckich, czyniąc odpowiednie kroki, celem zabezpieczenia życia i mienia ludności polskiej. Ze swej strony Konsulat polski w Królewcu przyłączył się do tej akcji. Wynikiem tej akcji jest, iż w Kwidzynie wypuszczono wszystkich aresztowanych Polaków, a władze niemieckie obiecały przeciwdziałanie rozwydrzonym bojówkom. Biuro Wolffa komunikuje, że rząd Rzeszy niemieckiej potępił otwarcie wybrki przeciw Polakom, wydając zarządzenia celem utrzymania spokoju i porządku w nadmienionych obszarach. Rząd polski zastrzegł sobie dalsze kroki w tej sprawie.

Zadośćuczynienie Niemiec za rozruchy wrocławskie.

Berlin, 5. 9. (Pat.) Biuro Wolffa donosi: Minister spraw zagranicznych Dr. Simons i minister spraw wewnętrznych złożyli dziś ambasadorowi francuskiemu wizytę. Dr. Simons oświadczył ambasadorowi co następuje: W nocy z dnia 30. sierpnia zakomunikował Ekscelencji rządowi niemieckiemu warunki, pod którymi rząd republiki francuskiej pragnie zażegnać zajścia, które się wydarzyły 26. sierpnia w konsulacie francuskim we Wrocławiu. Równocześnie wskazał rząd francuski na szereg manifestacji i ataków przeciwko przedstawicielom cywilnym i wojskowym francuskim w Niemczech. Ekscelencja zaznaczył przytem, że rząd republiki francuskiej pragnie utrzymać pokojowe stosunki z rządem niemieckim w atmosferze uspokojenia i pracy. To samo życzenie ma także rząd niemiecki. Rząd niemiecki potępił jak najbardziej stanowczo zajścia we Wrocławiu. Rząd niemiecki ubolewa nad wszystkimi zajściami, których ofiarami stali się przedstawiciele Francji albo obywatele Francji. Ambasador francuski odpowiedział: W imieniu rządu republiki francuskiej przyjmuję do wiadomości oświadczenie rządu Rzeszy, iż wypełni zakomunikowane mu żądania i proszę mi pozwolić Panie ministrze, wyrazić nadzieję, że podobne zajścia się nie powtórzą i stosunki między Niemcami i Francją ukształtują się w pokojowej współpracy, która jest tak potrzebna do odbudowy gospodarczej i dla dobrobytu obu stron. W tym celu minister spraw zagranicznych i min. spraw wewnętrznych zakomunikowali ambasadorowi francuskiemu zarządzenia rządu pruskiego podjęte celem załatwienia pretensyj francuskich.

Warszawa, 6. 9. (Pat.) Wobec pogłoski, jakoby rząd polski nie zgłosił protestu z powodu zniszczenia Konsulatu we Wrocławiu, min. spraw zagranicznych stwierdza, że natychmiast po otrzymaniu odnośnej wiadomości, poseł polski w Berlinie p. Szabek otrzymał polecenie energicznej interwencji zażądania i ukarania winnych oraz indemnizacji. Rząd berliński zgodził się na zupełne zadośćuczynienie.

Wyznaczenie granicy polsko-gdańskiej.

Gdańsk, 5. 9. (Pat.) Dzienniki tutejsze ogłaszają: Wczoraj przed południem komisja graniczna pod przewodnictwem gen. Duponta wyznaczyła granice wolnego miasta Gdańska od morza Bałtyckiego pod Sopotami aż do Łąki (Lankener See). Gdańsk otrzyma większą część lasu sopockiego z terenem wodonośnym dla wodociągów, na południe od Bernadowic. Dalej otrzymuje Gdańsk większą część lasu oliwskiego z Leśniczówką (Grenzau), Nowe Wybudowanie (Freudental) i terenami wodonośnymi: Goldkrug, Kiełpin, Mały Kiełpin, Wysoki Kiełpin, Otomin, Kolouty (Thalbude), Podfidlin do linii Radauny z urządzeniem kolejowym i przemysłem aż do wysokości Sulmina, Czapielska, Marszawa (Marschau), Obersonenthal, Majdany (Maidanen), Nowa Wieś, Głębokie (Tiefenthal), Nowy Połecin (Neupolent). Natomiast Polska otrzymuje: Kalebki, Mały Kack, Wielki Kack, ochronę okręgu leśnego Taubenwasser ze skrawkiem lasu na zachód od leśnictwa sopockiego i wojnickiego, następnie Ostową Górę, Essengrass, Wysoko (Wittstock), Oskarnię (Schaeferau), Ługi (Lugau), Maternię (Matern), Kokoszki (Kokoschken), zachodnią część Wysokiego Kiełpina, część miejscowości Tulmin oraz miejscowości Titlin, Łapin, (Lapin), Lichtenfeld, Strzeszowo, (Kristau), Burcz, (Borsch), Kamela (Kamele), i Nowy Połecin (Neupolent). Termin obsadzenia nowych granic przez Polskę i Gdańsk nie jest dotychczas znany. Decyzja komisji wymaga naturalnie potwierdzenia ze strony Paryża. Aż do nadejścia tego potwierdzenia zostają w mocy dotychczasowe granice. Lasy oliwskie i sopockie przyznane Gdańskowi obejmują okąg 10 kilometrów kwadratowych.

Kpiny czy drwiny?

W sprawie zamianowania prof. Michalkiewicza pełnomocnikiem organizacji Propagandy Wewnętrznej na b. dzielnicy pruskiej, o czem pisaliśmy wczoraj, zabrał równocześnie głos „Postępek”, pisząc pod wyżej przytoczonym nagłówkiem, co następuje:

Pogłoski o utworzeniu takiego urzędu, od kilku dni po mieście naszym obiegające, potwierdzają się. Nie bardzo rozumiemy, dlaczego propaganda w interesie państwa nie zajmuje się ministerstwo spraw wewnętrznych, do którego to właśnie należy. Urzędów takich mamy aż nadto. Nie mówimy już o propagandzie Pożyczki państwowej, wojska, armii ochotniczej, rozmaitych instytucji społeczno-dobroczynnych, ale każde ministerstwo ma swój urząd propagandy, które tam więcej mają urzędników, im mniej papieru. Urzędy te pochłaniają mnóstwo pieniędzy, a nie wiele są przydatne. Niekiedy wydaje się, jakoby miały być schroniskiem i źródłem dochodu dla bezrobotnych literatów.

Rada ministrów rozporządza ponadto Polską Agencją Telegraficzną (Pat.), która wprawdzie mało działa, ale mogłaby Polsce oddać wielkie usługi, gdyby dano jej kierownika energicznego, znającego się na rzeczy, a przesiano gruntownie współpracowników. Zamiast udoskonalonego „Pata” — tworzy się nowy urząd, nowe biura, nowe wydatki, nowa gonitwa o posady, a tymczasem komuniści, anarchiści, bolszewicy i ich przyjaciele bundystki itd. kpią sobie z tego i chyba starać się będą o to, aby do Urzędu Propagandy wprowadzić swoich ludzi, którzy pracować będą dla ich celów, a brać pieniądze ze skarbu państwowego.

Na drwiny jednak i kpiny z tutejszego społeczeństwa zakrawa wiadomość, której na razie wierzyć nie chcemy, że kierownictwo Propagandy w Poznaniu oddano prof. Michalkiewiczowi.

Wprawdzie jest on wielkim zwolennikiem i zaufanym prezydentem Witosa, niemniej jednak zaznaczył się u nas dotąd jedynie sianem waśni, jatkaniem, partyjną zaciekłością; człowiek, który nawet stanowiska swego w szkole nadużywa do agitacji wśród młodzieży szkolnej. Ciesz się Wielkopolsko, że u cię będzie rozum polityczny człowiek, którego usunięcie z posady nauczyciela żądają rodzice, którzy nie chcą, aby

dzieci ich zarażono ciastotą, zaciekłością i nienawiścią partyjną, o czem piszemy na innym miejscu. Protestujemy stanowczo przeciw wysuwaniu takich ludzi na stanowisko, wymagające osób obiektywnych i zrównoważonych.

Dziwią się koła rządowe, że w zachodnich województwach rośnie niechęć i nieufność do centralnych rządów obecnych, a nie widzą, że władze same niemądremi zarządzeniami, narucaniem ludzi nieodpowiednich, nasyłaniem agitatorów i gwałceniem przekonań, drażnią bezustannie i wywołują w społeczeństwie nieufność i niechęć do rządów wyraźnie partyjnych. Chcemy szanować rząd. Ale nie myślimy ślepo rzucać się na wszystko, czem się nas uszczęśliwić pragniemy. Od rządu wymagamy, aby szanował przekonania wszystkich obywateli, aby nie stał po stronie jednej partji, nie pozwolił się nadużywać do celów partyjnych i stronniczych; a właśnie nominacja p. Michalkiewicza jest tylko nowym dowodem, że partyjność góra!

Raz jeszcze zaznaczamy, że byłoby to drwinami z ludu wielkopolskiego i pomorskiego, który dobry jest tylko na front i do płacenia podatków. Przeciw takiemu traktowaniu naszych województw przez Warszawę wszcząć należy usilną akcję protestacyjną, dość już bowiem wszystkiego znośliśmy i milczeliśmy!

Wiadomości miejscowe i potoczne

WIADOMOSCI MIEJSCOWE.

— * Zebranie Posłów Stronnictw: Ludowo-Narodowego, Chrześcijańskiego Stronnictwa Pracy, Zjednoczenia Ludowego, Zjednoczenia Mieszkańczego z województw Pomorskiego i Poznańskiego odbędzie się w czwartek, dnia 9. września r. b. o godz. 12 $\frac{1}{4}$ na sali Hotelu Rzymskiego. Na porządku obrad: 1. Referaty posłów. 2. Sprawy aprowizacji i drożyzny. 3. Sprawy odszkodowania poszkodowanych przez najazd bolszewików mieszkańców województwa Pomorskiego. 4. Stanowisko rządu i posłów wobec przesładowań Polaków mieszkających w Prusiech. 5. Sprawy bieżące. O liczny udział Posłów uprasza Wydział.

— * W ogłoszeniu pośmiertnym Maciejki Moszczyńskiego w ostatnim numerze Kurjera, zapomniano dodać miejscowości, a mianowicie: Wolsztyn. (K.)

— * Organizacja narodowa kobiet prosi rodaczki z Królestwa i Małopolski na zebranie, które ma się odbyć w środę 8 września o godzinie 8 wieczorem, na sali Towarzystwa Przyjaciół Nauk (ulica Seweryna Mielżyńskiego nr. 26)

— * Obecność wszystkich członków Organizacji Narodowej Kobiet pożądana, goście mile widziani. OK 5470—71

— * Święto Matki Boskiej, jakie dawniej przypadało na dzień 8 września, zostało w naszej archidiecezji od szeregu lat przeniesione na niedzielę. Wyjaśniamy to na liczne zapytania, jakie nas w sprawie tej dochodzą. Święto to ktniejsze w b. Kongresówce i w Małopolsce. Życzyłoby sobie należało, by i tam przeniesiono je na niedzielę, podobnie jak u nas.

— * Jeden z bartników, p. Antoni Frankowski z Tucholi, zwraca się do kolegów bartników z gorącym apelem, by każdy z nich choć po kilka funtów miodu oliarował nam dla naszych kochanych kalek wojennych. Podkreśla on przytem, że przy cenach, jakie obecnie bartnicy osiągnęli za miód (25 do 30 marek), taka drobna ofiara nikogo z nich nie doprowadzi do bankructwa. Pan Fr. wyraża równocześnie nadzieję, iż wysyłkę do lazarettów można by skutecznie wspólnie przy pomocy pp. komisarzy obwodowych.

— * W sprawie poczty polowej otrzymujemy pismo od jednej z matek dzielnych naszych żołnierzy, którzy już od pół roku i dłużej stoja w polu i wylewają swą krew za Ojczyznę. Matka ta żali się słusznie, że poczta polowa do ich pułków często nie dopisuje, że żołnierze, jak i rodziny nie wiedzą nic o sobie. Władze wojskowe powinny faktycznie wejrzeć w stosunki poczty polowej i doprowadzić ją do ładu. I w ten sposób podniesie się ducha dzielnego naszego żołnierza jeszcze więcej.

— * Bieg pociągów mototrowych pomiędzy Bydgoszczą a Szubinem przedłużono do Kcyni. Pociąg wychodzący z Bydgoszczy o 5 rano, przybywa do Kcyni o 6 minut 5, wraca stąd o 6 minut 15 i jest w Bydgoszczy o 7 minut 39. Pociąg wychodzący z Bydgoszczy o 2 minut 40 po południu, staje w Kcyni o 3 minut 47 i wraca o godzinie 4 minut 7, stając w Bydgoszczy o 5 minut 29.

— * Biuro Towarzystwa ku zwalczaniu gruźlicy w Województwie Poznańskim przeniesione zostało z placu Nowomiejskiego do gmachu Ubezpieczalni krajowej przy ulicy Mickiewicza, narożnik ulicy Poznańskiej. Towarzystwo to utrzymuje, jak wiadomo, własną lecznicę, położoną w uroczym lesie pod Bydgoszczą, gdzie obok klas dla ludności uboższej znajdują się odpowiednio urządzone klasy dla kuracjuszy prywatnych. W lecznicy tej mogą kuracjusze stałe, latem czy zimą znaleźć odpowiednie umieszczenie.

— * Znalezione 20 marek. Zgubę można odebrać u p. K. Daleckiej, Chwaliszewo 7—8.

— * Zawiót miłośny doprowadził pewną młodą dziewczynę przy ulicy Strzeleckiej 30 do samobójstwa. Zależono ją powieszoną w mieszkaniu.

— * Zguba. W pobliżu rynku Łazarskiego znalezione około 2000 marek, zgubione prawdopodobnie przez właściciela. Zgłosić się należy po zgubę w pok. 2 dawniejszego Prezydium policji.

— * Likwidacja zachodniej armji rezerwowej? Biuro PAT podaje następujący telegram z Warszawy pod datą 6. XI:

— *Naród donosi: Minister spraw wojskowych gen. Sosnkowski i szef sztabu generalnego gen. Rozwadowski udali się wczoraj do Poznania. Wyjazd jest w związku ze sprawą likwidacji poznańskiej armji rezerwowej.

Tyle telegram Polskiej Agencji Telegraficznej. Jest rzeczą istotnie niepraktykowaną w żadnym państwie, żeby rządowa Agencja podawała tak ważną wiadomość jako cytata z jakiegoś obskurnego dziennika radykalnego. O tem, po czem minister Sosnkowski jechał do Poznania ma się społeczeństwo prawo dowiedzieć bezpośrednio od powołanego do tego organu, to jest od Polskiej Agencji Telegraficznej, a nie przez tylne furtki pism lewicowych. Ale takie są dzisiaj stosunki w Warszawie, że Agencja cały swój niemal materiał w zakresie informacji urzędowych czerpie z prasy socjalistyczno-radykalnej, która jedynie ma przystęp do gabinetów ministerjalnych. To też arkusze PAT'a przepelnione są samymi cytatami z „Narodu”, „Robotnika”, „Kurjera Polskiego” i t. d. Prase tę netyliko uforytuje się na froncie, netyliko subwencjonuje się grubemi sumami rządowymi w formie prenumeraty dla wojska, ale nadto czyni się z niej urzędowe źródło informacji, zmuszając społeczeństwo, aby o tem, co czyni lub zamierza uczyć się rząd lub ten czy inny minister, dowiadywało się w takiej formie, jaką panowie z „Robotnika” lub „Narodu” uznają za właściwą. To jest skandal niesłychany,

który nie może być tolerowanym i który nie można dośyć osro napiętnować.

Wracając do wizyty ministra Sosnkowskiego w Poznaniu, pragnielibyśmy się coś autentycznego dowiedzieć o jego pobycie. Sprawa armji rezerwowej jest zbyt ważna, abymy się mieli zadowolnić odpadkami z garkuchni redakcji radykalno-brukowego pisemka. Zwracamy się wprost do Ministerstwa b. dzielnicy pruskiej, aby wobec różnych pogłosek i plotek obiegających wyjaśniło sprawę.

Burzliwe posiedzenie Komisji sejmowej dla spraw zagranicznych.

Grabski przewodniczącym Komisji.

Warszawa, 7. 9. (Tel. wł.) Dzisiaj przed południem odbyło się burzliwe posiedzenie komisji sejmowej dla spraw zagranicznych.

Obrady zagał marszałek Trampczyński. Ponieważ według klucza stronnictw przyjdum tej komisji powinno być obsadzone przez Związek Lud. Narodowy, przeto marszałek zapytał Zw. Lud. Nar. o to, kogo Z. L. N. desygnuje na prezesa komisji.

Pos. Skarbek postawił kandydaturę pos. Stan. Grabskiego, który do czasu wyprawy kijowskiej sprawował ten urząd. Gdy się niikt kandydaturze nie sprzeciwił, wtedy marszałek uznał wybór za dokonany i poprosił p. Grabskiego, by objął przewodnictwo. Poseł Grabski, objawszy przewodnictwo zapytał Narodowe Zjednoczenie Ludowe o kandydata na stanowisko wiceprezesa komisji. (Według klucza stronnictw wiceprezesa wyznaczało N. Zj. Lud., a sekretarza P. P. S.)

Ale lewica zakłóciła spokojne dotychczas posiedzenie i wszczęła gwałtowną dyskusję, domagając się nowego prezesa bez względu na klucz stronnictw sejmowych. Pos. Grabski oświadczył, że osobiście nie ubiega się o ten mandat i odwołał się do interwencji marszałka Trampczyńskiego.

Poseł Kiernik (P. S. L. Piast) postawił najpierw wniosek o odroczenie wyboru prezesa aż do czasu, gdy się zbierze Sejm. Wizkszość komisji wniosek odrzuciła (za wnioskiem głosowała lewica i N. P. R.)

Odrzucono także drugi wniosek pos. Kiernika, aby sprawę oddać do rozstrzygnięcia konwentowi senatorów. (Większość w konwencie ma lewica — przyp. Red.) Lewica po odrzuceniu tych wniosków usunęła się od wyboru przewodniczącego.

Komisja wybrała następnie jednogłośnie przewodniczącym pos. Stan. Grabskiego (Zw. L. N.), a zastępcą pos. Stef. Falkowskiego (N. Zj. L.) wybór sekretarza odroczone.

W dyskusji padaly takie zdania, że szczęściem jest dla kraju to, że komisja dla spraw zagranicznych nie ma przewodniczącego i że jest nieżywotna. Tak pojmujemy naszą lewicę parlamentaryzm. Obala zasady parlamentarne nie troszcząc się ani o dobro państwa, ani o powagę Sejmu.

Odpowiedzialność za wojnę z Litwą.

Warszawa, 7. 9. (Tel. wł.) Poselstwo polskie w Londynie rozesało dziennikom angielskim komunikat, w którym stwierdza, że wojska polskie nigdy nie przekroczyły granic ustanowionych między Polską a Litwą. Litwa nie ma żadnego powodu do akcji zaczepnej tembardziej, że Suwalszczyzna została unana przez koalicję za bezsporną część Polski. Rząd polski chce z Litwą utrzymać stosunki pokojowe. Mimo to rząd litewski pozwolił na naruszenie swej neutralności przez wojska czerwone, które weszły swobodnie do kraju i używały kolei litewskich do transportu wojska, amunicji itd. Odpowiedzialność za to złamanie neutralności ponosi tylko rząd litewski.

Niemcy zerwali rokowania z Polską.

Warszawa, 6. 9. Według sprawozdania „Deutsche Allgemeine Zeitung” oświadczył niemiecki minister spraw zagranicznych Simons na posiedzeniu parlamentarnej komisji dla spraw zagranicznych między innymi, że o ile zaprojektowane przez rokowania z Polską nie doprowadzą wkrótce do pożytecznego rezultatu, mogłoby się wydarzyć, jak się to już zdarzyło we Wrocławiu, że przeberze się miara cierpliwości niemieckiej opinji publicznej. W sprawie tej otrzymujemy ze strony miarodajnej następujące wyjaśnienie: Rokowania polsko-niemieckie, o których wspominał dr. Simons, ciągną się z inicjatywy rządu polskiego od początku roku bieżącego i dotyczą spraw komunikacyjnych, ekonomicznych oraz rozrachunku z tytułu przejęcia przez rząd polski administracji b. dzielnicy pruskiej. Rokowania te wznowiane kilkakrotnie nie doprowadziły dotychczas do konkretnego wyniku, jedynie z powodu opornego stanowiska rządu niemieckiego, który ostatnio jeszcze w maju r. b. konferencję przerwał i delegatów swoich z Paryża odwołał.

Usiłowania kompetentnych czynników polskich do nawiązania ponownych pertraktacji pozostały do tego czasu niestety bezowocne, ponieważ ilekroć osiągnięto porozumienie co do przedmiotu i terminu rokowań, rząd niemiecki występował z nowymi zastrzeżeniami i warunkami, wywołując temsamem długie i żmudne dyskusje. Rząd polski stał i stoi nadal na stanowisku, że szybkie uregulowanie w drodze układu stosunków komunikacyjnych i ekonomicznych polsko-niemieckich jest nieodzowne zarówno w interesie Polski jak i Niemiec. Zapatrywania te podzielali też sprzymierzeńci, do których pośrednictwa odwoływał się rząd polski niejednokrotnie.

Uwzględniając jednak ciągłe przerwy w rokowaniach oraz fakt, że udogodnienia w ruchu transytowym przez korytara pomorski przyznane dekretem Rady ministrów z 10 kwietnia r. b. nie weszły w życie, ponieważ rząd niemiecki nie uruchomił dotychczas, mimo zezwolenia polskiego, pociągów bezpośrednich na linii Czersk-Chojnice, stwierdzić należy, że opinja niemiecka, rzekomo wzburzona utrudnieniami przy wjeździe lub przejeździe przez Polskę, zwrócić się winna z pretensjami wyłącznie do Berlina, nie zaś do Warszawy.

Otwarcie teatru w Bydgoszczy.

Bydgoszcz, 6. 9. (Pat.) W sobotę odbyło się tu uroczyste otwarcie teatru miejskiego. Prezydent miasta p. Maciaszek, przekazując w imieniu władz miejskich dyrekcję pani Wandzie Siemaszkowej, wygłosił przemówienie, w którym życzył kierownicze teatru powodzenia w dążeniu na wyżyny sztuki. W odpowiedzi p. Siemaszkowa ślubowała, że nie sprzeniewierzy się obywatelskiej roli kierowniczki teatru. Przemówienie swe, p. Siemaszkowa zakończyła okrzykiem na cześć bohaterskiej armji i wolnej, zjednoczonej Ojczyzny. Po odczycaniu przez dyr. Solskiego prologu, napisanego przez Kornela Makuszyńskiego, odbyło się przedstawienie sztuki „Kościusko pod Racławicami”. Sala teatru była po brzegi wypełniona publicznością ze wszystkich warstw społecznych. Przedstawienie wywarło na obecnych podniosłe wrażenie.

Dział gospodarczy.

PRZEMYSŁ.

Zapotrzebowanie węgla dla naszego przemysłu. Przemysł włókienniczy. Zapotrzebowanie na węgiel wynosi do 24 tys. tonn. miesięcznie, wartość produkcji około 2 miliardów marek polskich miesięcznie. Na przewiezienie wyrobów gotowych potrzeba 240 wagonów miesięcznie.

Przemysł cementowy: Zapotrzebowanie na węgiel w b. Królestwie 12 tys. tonn.; tyleż dla b. Galicji, wartość wyprodukowanego cementu 200 milionów marek; 240 tysięcy beczek; 4,800 wagonów.

Huty szklane: Zapotrzebowanie na węgiel 5,000 tonn. mies. (bez Galicji oraz Wielkopolski i Pomorza); wartość produkcji 100 milj. marek, 100 tys. kg., 10 wagonów.

Przemysł jedwabniczy (sztuczny): Zapotrzebowanie na węgiel 300 ton, wartość produkcji 40 milj. marek, produkcja 15,000 kg.

Przemysł mączkowy: dla b. Kongresówki zapotrzebowanie na węgiel wynosi 750 tonn.; pół produkcji pozostanie dla krajowych potrzeb; wartość produkcji, która może być przeznaczona na eksport, 80 milj. marek; 10,000 ctn. czyli 100 wagonów miesięcznie. W obliczeniach tych nie jest jeszcze uwzględniony wielkopolski przemysł mączkowy.

Przemysł drzewny: Zapotrzebowanie dla b. Królestwa na węgiel 1000 tonn mies.; wartość produkcji około 20 milj. marek (50 000 krzesel i za 5 000 000 dychty) 250 wagonów miesięcznie.

Przemysł sodowy: Fabryka w Mątwach nie była jeszcze brana w rachubę. Zapotrzebowanie na węgiel 2 000 tonn; wartość produkcji 5 milj. marek, 1000 tonn — 100 wagonów miesięcznie.

Fabryki kleja kostnego: Zapotrzebowanie na węgiel 500 tonn; wartość produkcji 10 milj. marek; możliwość eksportu 50 tys. kg. czyli 3 wagony miesięcznie.

Przemysł naczyń emaljowanych: Zapotrzebowanie na węgiel 1500 tonn. Wartość produkcji 40 milj. marek. Ilość produkcji 50 000 kgl. 50 wag. miesięcznie.

Ogółem zatem zapotrzebowanie na węgiel wynosi 64 tys. tonn węgla miesięcznie, przyczem wartość wyprodukowanych na eksport towarów wyniosłaby około 2 i pół miljarda marek miesięcznie. Nie uwzględniony niniejszym zestawieniem: Galicyjski przemysł naftowy i drzewny oraz Wielkopolski spożywczy. Po uwzględnieniu zdolności eksportowej tych dzielnic można przypuszczać, że produkcja, przeznaczona na eksport, wyniesie przeciętnie do 3 miliardów rocznie. Ogólne zapotrzebowanie wagonów dla wykonania tego programu eksportowego wyniosłoby 18 000 wagonów miesięcznie a mianowicie: 1. dla przewozu wyrobów produkcji eksportowej w granicach 100 tys. tonn węgla — 9 150 wagonów; 2. dla przewozu surowców — 2 000 wagonów; 3. dla przewozu węgla — 6 600 wagonów. Razem 17 750 wagonów miesięcznie.

Zapasy węgla w rękach rządu angielskiego wynosiły na 1 lipca r. b. około trzech milionów bel. Rząd angielski jednak stosuje taktykę magazynowania tej węgla i sprzed. ją w umiarkowanych partiach, nie dopuszczając do zniżki cen. Dwie trzecie zapasów węgla pochodzą z Australji, jedna trzecia z Nowej Zelandji.

Zmagazynowaną jest wełna częściowo w Anglii, częściowo w Antwerpi, duże zaś ilości znajdują się jeszcze w Australji i N. Zelandji. (Lloyd's List).

Wydobycie węgla na Górnym Śląsku.

Miesiąc	Wydobyto ton	Wysłano kolejami ton	Podstawiona wagonów	Niedobór wagonów
kwiecień	2.583.041	1.800.543	220.951	25.114
maj	2.238.330	1.508.301	170.164	176
czerwiec	2.658.000	1.803.000	197.094	389
lipiec	2.996.273	2.004.888	218.404	4.133

Wydób za granicę powiększył się w lipcu. W drugiej połowie lipca wysłano 373 019 tonn, z czego 158 280 tonn do Polski.

Wydób węgla z Polski do Francji. Na konferencji w Spa Francja uzyskała od Polski zobowiązanie wysyłania z Zagłębia Dąbrowskiego do Francji przewyższy węgla ponad dziesięć wydobycie osiągniętej przez kopalnie, należące do Francuzów.

Przemysł maszyn rolniczych w Niemczech. W handlu maszynami rolniczymi panują obecnie w Niemczech bardzo niepewne stosunki tak pod względem cen jak zbytu. Przypuszczenie, że czas żniw wprowadzi większe ożywienie, nie sprawdziło się. Pobyt na żniwarki jest w tym roku znacznie niższy niż w zeszłym. Magazyny są napełnione gotowymi maszynami do tego stopnia, że kupcy muszą obniżać ceny i łagodzić warunki sprzedaży, aby się choć części zapasów pozbyć. (Wiad. Wyd. Ek. M. S. Z.)

Narodowa Wystawa obrabiarek w Londynie. Przedstawicielstwo interesów angielskich producentów maszyn „The Machine Tool Traders Association” urządziła w czasie od 4 do 25 b. m. wystawę obrabiarek. Podczas, gdy na ostatniej tego rodzaju wystawie w r. 1913 przemysł niemiecki był reprezentowany, w obecnej wystawie postanowiono niedopuszczyć niemieckich wystawców.

Preussische Portland Cement Fabrik-Wejherowo na Pomorzu zwoluje na dzień 28. września r. b. na godzinę 4 po południu (czas gdański) walne zebranie w Gdańsku, ulica Długa 33-34 (Bank Prywatny.)

Nowa fabryka zapalek na wielką skalę, bo z kapitałem 25 milionów franków, powstała w Brukseli p. n. „Fabriques Belges d'allumettes”. Wiadomość tę notujemy, gdyż ma ona znaczenie informacyjne dla eksportu drzewa z Polski. (La Joerne Industrielle.)

Stan górnośląskiego przemysłu żelaznego. Dostawa rud żelaznych była mimo wielkich trudności zupełnie wystarczająca. W kwestji ceny tych dostaw najważniejszą rolę odgrywała waluta. Należy zwrócić uwagę na to, że niesłyszanie wysokie ceny żelaza surowego z czasem uniemożliwiły hutom zbyt swych wyrobów. Mimo, że na razie wszelkie ilości surowego żelaza znajdują jeszcze nabywców, jest wszakże wykluczone, aby tego rodzaju sytuacja mogła się jeszcze długo utrzymać. Zmiana może nastąpić tak nagle, że hutom nie pozostanie nic innego, jak pracować na skład. Górny Śląsk przeżywał już niedługo takie czasy, że niesłyszany wzrost zapasów surowego żelaza spowodował ograniczenia pracy w fabrykach i wypuszczania robotników. Zapobiec podobnemu przesileniu może tylko przez odpowiednie i stopniowe obniżanie cen. (Wiad. Wyd. Ekon. M. S. Z.)

Zarząd cukrowni „Opalenica”, Tow. Akc. w Opalenicy, zwoluje na dzień 29. bm. o godzinie 11 zwyczajne ogólne zgromadzenie akcjonariuszy. Chcący uczestniczyć w zebraniu winni złożyć w Zarządzie przed dniem 28. bm. dowody uprawniające.

Wielki przemysł chałupniczy. W Anglii powstało obecnie pod nazwą „Anglo-Danubian Association (Ltd.)” Towarzystwo, mające na celu dostarczenie Anglii i krajom ościennym surowych materiałów na warunkach, przypominających system chałupniczy. Założycielami tego Towarzystwa są firmy: British Trade Corporation, Goshen i Cunliffe, Interallied Trade u. Ban

King Corporation, Kleinwort Sons u. Co., Lloyds Bank, London County Westminster u. Parr's Bank, Morgan, Grenfeld u. Co., I. Henry Schroeder u. Co., N. M. Rothschild u. Co. etc. Nowe towarzystwo zostało zatwierdzone przez rząd i ministerstwo handlu dalo nań swą aprobata. Udział w towarzystwie dostępny jest tylko firmom angielskim, firmy francuskie, włoskie i amerykańskie oraz krajów neutralnych mogą korzystać z usług towarzystwa na tej samej, co firmy angielskie podstawie.

Nowe towarzystwo proponuje dostarczenie surowców na warunkach następujących:

A) Surowiec nie przechodzi na własność producentów, ale w całym procesie wytwórczym pozostaje absolutną własnością osób, które go dostarczyły.

B) Gotowe produkty, będące również absolutną własnością dostarczających surowce, nie będą sprzedawane na miejscowym rynku za korony, ale będą wywożone na rynki zagraniczne i sprzedawane tam w dobrej waluie lub na surowce, lub inne produkty.

C) Kraje produkujące otrzymują części zysku jako wynagrodzenie na pracę i usługi. (Prześl. Techn.)

Dowóz próbek towarowych na jarmark w Pradze. Krajowa dyr. finansowa w Pradze zawiadomiła wszystkie swoje urzędy celne i graniczne, że przy Głównym Urzędzie Celnym w Pradze została urządzona na placu wystawowym ekspozycja celna dla przyjmowania towarów, przeznaczonych na wystawę. Próby towarów, zaopatrzone w zaświadczenie, wystawione przez jarmark Praski i zaadresowane na plac wystawowy w Pradze, nie powinny być zatrzymywane na granicy i wprost odsyłane do Pragi do wspomnianego Urzędu.

Stosunki handlowe Danji z Rosją ożywiają się. W ostatnich czasach wywieziono z Danji do Rosji dużo koni. Nadto fabryki papierosów w Kopenhadze wysłały bardzo duże partie towaru dla Rosji na Rewal i Rygę. Rosja płaci złotem. Handel ten świadczy wymownie o zaniku olbrzymiego niegdysz przemysłu tytoniowego w Rosji i o braku koni w tym dawniej z bodowli koni słynnym kraju.

Wolny przewóz. Lotewsko-rosyjski układ pokojowy zawarty 11 sierpnia wyraźnie zaznacza, że przewóz towarowy nie będzie obciążony ani cłem, ani podatkami.

Wywóz kukurydzy z Jugosławji został dozwolony do końca tego roku bez ograniczenia ilości jednak z warunkiem uiszczenia cła wywozowego w wysokości 20% ceny sprzedanej.

Zboże bolszewickie. Do Neapolu przybył transport zboża z Rosji. Okazało się ono zaplesniałe, zniszczone, wogóle do użytku niezdadne.

FINANSE.

Komisja dewizowa podaje do wiadomości publicznej, że na mocy rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 7. sierpnia r. b., opublikowanego w „Dz. Ustaw” Nr. 73, osoby wyjeżdżające za granicę mogą nabyć w jednym z banków dewizowych, na podstawie paszportu zagranicznego, walutę obcą w sumie do 2 000 franków francuskich lub równoważności jej w innej walucie na jedną osobę na koszty podróży i do 500 franków francuskich na jedną osobę jednorazowo na koszty utrzymania, lecz na przewóz tych pieniędzy przez granicę należy uzyskać za pośrednictwem banku odpowiedniej zezwolenie.

Na wywóz za granicę marek polskich w sumie do 1 000 mk. pol. na jedną osobę pozwolenie Komisji Dewizowej wymagane nie jest.

Do liczby Banków Dewizowych zaliczone są dotychczas banki następujące: Bank Angielsko-Polski, Bank Handlowy w Warszawie, Bank Handlowy w Łodzi, Bank dla Handlu i Przemysłu, Bank Dyskontowy Małopolski, Natanson S. i Synowie, Warszawski Bank Przemysłowy, Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa, Bank Towarzystw Spółdzielczych, Bank Zachodni, Bank Ziemski, Bank Zjednoczonych Ziemi Polskich, Kredytowy Bank Ziemski, Bank Związku Spółek Zarobkowych.

Jednocześnie Komisja Dewizowa przypomina, że na mocy tegoż rozporządzenia wszelkie sumy i dewizy w walutach zagranicznych, znajdujących się w posiadaniu osób i instytucji prywatnych, winny być do dnia 10 września sprzedane jednemu z banków dewizowych. Wszelkie uzyskane po tym terminie sumy i dewizy w walucie zagranicznej winny być bezwzględnie stawiane do dyspozycji jednemu z banków dewizowych.

Cedula giełdy poznańskiej z d. 7. 9. 1920.

Objaśnienie znaków: p = popyt, o = ofertowano, + = Obrót dokonano.

Oficjalne kursy papierów wartościowych:	Nieoficjalne kursy papierów wartościowych:
100/100 Pozn. list. zast. (st.)	Dr. Roman May
100/100 do. do. Lt. A i B	Centrała Skór
100/100 do. do. bez litery	G. Hartwig
100/100 do. do. LL C	Tkanina
100/100 do. do. nowe	Wagon Ostrowo
100/100 do. do. nowe st. p.	"Orient"
100/100 do. do. Lt. D i E	Tr
100/100 do. do. nowe st. p.	Barokowski
100/100 do. do. B. Kred. Hipot. Warsz.	Bława Polski
100/100 do. do. VIII. em.	Dom Konfekcyjny
Bank Związków 1-VIII em.	Brzeski Auto
Bank Handlowy	Wydawnictwo Chemiczne
Kwilecki Petoeki	100/100 Pozn. listy prow.
Bank Ziemski	100/100 do. do. rent.
„Patria”	100/100 Pozn. obl. prow.
H. Cegielski	100/100 do. do. „”
100/100 Pol. Listy zast. (stempl.)	100/100 do. do. „”
100/100 do. do. (nielot.)	100/100 do. do. „”
100/100 Pol. Listy zast.	100/100 do. do. „”

Z giełdy warszawskiej 6 bm.

Akcjami obroty nieco mniejsze, przy kursach niższych, wobec zaofiarowania, wywołanego realizacją. Zapotrzebowanie walut i czeków zagranicznych znaczne, transakcji jednak prawie nie dokonywano dla braku oddawców. Listami zastawnymi miejskimi i ziemskimi obroty niewielkie. Ruble carskie i dumskie słabiej wobec większego zaofiarowania i braku popytu.

6% obligi m. Warszawy 1915 roku rublowe 214, także obligacje z 1917 roku (ostempl.) w markach 101,90—102. 4 1/2% listy zastawne ziemskie 190—195 — 195,50, 5% listy zastawne miasta Warszawy 227,25—228,50 do 227,25.

Waluty, Ruble carskie w setkach 280, w pięciusetkach 297—305—300, rubele dumskie 53,25—55, Dolary Stanów Zjedn. 220—226, franki francuskie 16,25—16,75 franki belgijski. 16,75 — 17,25, franki szwajcarskie 37,75—38,75, funty szterlingów 835—855, marki niemieckie 480—492,50, korony austrjackie 96—99, korony szwedzkie 43—44,50, korony duńskie 31,50—32,50, liry włoskie 10,25—10,75, floreny holenderskie 73—75.

Akcje. Bank Handlowy w Warszawie 2550—2575, Bank kupiecki łódzki 1065—1050—1035, Ł. J. Borkowski 2300, Lilpopy 4825—4775—4800, Rudzki 3925—3800 do 3870, Starachowice 10600—10400, cukrowe 6350 do 6400 Zyrardów 7625.

ROZNE.

Licytacja. Wojskowy Centralny Urząd Gospodarczy w Warszawie (Praga, ulica Petersburska) ogłasza na drodze przetargu piśmiennego sprzedaż: około 13000 sztuk beczek różnej wielkości od ślezi itp. około 1550 sztuk beczek od piwa dębowych małych, około 45 sztuk beczek od piwa dębowych dużych. Beczki te oglądać można na miejscu do 12 bm, między godziną 10 a 12 w południe. Ostateczny termin składania o-

ferii upływa dnia 14 bm. Bliźszych wyjaśnień co do warunków licytacji udziela kasa Wojskowego Centralnego Urzędu Gospodarczego w wyżej wymienionych dniach i godzinach.

Przeciw gospodarce przymusowej w Niemczech. Sprawa przejścia od państwowej gospodarki przymusowej do wolnej obrotu ziemiopłodami jest obecnie w Niemczech przedmiotem szerokiej dyskusji i zawziętej propagandy. Na rocznym zebraniu niemieckiego związku kupców zbożowych, mającem się odbyć 18. września w Berlinie, wygłoszone zostaną referaty dra Boehmego „O konieczności zniesienia gospodarki przymusowej” i dra Mayera „Doświadczenie gospodarki przymusowej” i ma być wystosowane wezwanie do rządu o niezwłoczne zniesienie gospodarki przymusowej. W Ulm tamtejsi mieszczaństwo, chłopcy i robotnicy kategorycznie domagają się wolnego handlu.

Instytut kolonialny we Francji. W krótkim czasie ma powstać taka instytucja w Paryżu dla zbierania, systematyzowania i opracowywania danych o kolonjach, zbierania próbek produktów zamorskich. Instytut ma być zaopatrzony w bogatą specjalną bibliotekę i laboratorium; będzie on także propagował racjonalne wyzyskanie bogactw kolonii za pomocą wydawnictw, odczytów, nawet kinematografu. (L'Exportateur Francais).

Komunikaty Teatrów.

* **Komunikat Teatru Wielkiego m. Poznania.** Teatr Wielki zapowiada na najbliższy tydzień we wtorek, dnia 7 bm. wznowienie zawsze z ogromnym zainteresowaniem słuchanej opery Leoncawalla pt.: „Pajace” w słynnej zmienionej inscenizacji. Partję Neddy śpiewa świetna w tej roli p. O. Orleńska. Taniom będzie poraz pierwszy p. Konstanty Krugłowski, artysta byłych scen rosyjskich, ostatnio sceny lwowskiej, śpiewak obdarzony metalicznym głosem i wybitnym nerwem scenicznym, Pan Krugłowski odpowiada efektowny „Prolog”. Reszta obsady pozostaje w rękach niezawodnego p. Prawdza i p. Wiśniewskiego, który w roli Silwia będzie miał sposobność rozwijać zasoby swego pięknego i ciepłego głosu.

W środę idzie uroczą sielanką naszego wielkiego Moniuszki pt.: „Verbum nobile”, w doskonałej zeszłorocznej obsadzie z tą zmianą tylko, że Stacha śpiewa prof. Ludwig, a Zuzie p. St. Marynowiczówna. Obydwie opery prowadzi kapelmistrz p. Z. Wojciechowski. Każdy z wymienionych wieczorów operowych będzie dopełnionym bardzo interesującymi i mile widzianymi popisami baletu, które z taką pomysłowością układu niestrudzonego p. Kulesza. Na wieczorne śródowym danem będzie po „Verbum nobile”, i pełne swojskości „Wesele w Ojcowie.” — Bilety do nabycia w kasie zamawiań u p. Szejbrowskiego Pawła 1.

* **Z Teatru.** Dziś techną swojskością, pełną werwy i humoru wesoła komedia młodego utalentowanego autora Mieczysława Fijałkowskiego „Gorąca Krew” w doskonałym wykonaniu całego zespołu.

We środę przepojona głębią mistyizmu, tętną duchem anti-bolszewickim sztuka Stefana Żeromskiego „Ponad śnieg” a p. Helena Arkawinówna, wyborną przedstawicielką postaci Antoniny Rudomskiej.

Próby „Horsztyńskiego” są w pełnym biegu, premiera ze względu na dokładność przygotowania odłożona na początek przyszłego tygodnia. Dyr. Zelazowski, kreujący postać tytułowego bohatera, która krytyka jednomyślnie zalicza do najświetniejszych kreacji wielkiego artysty, wkłada całą swą rycerską „maestrę” i znaną energię w dbałość, by sceniczna realizacja wielkiego poetyckiego dzieła osiągnęła najwyższy poziom artystyczny.

* **Teatr Powszechny w Poznaniu.** Dzisiaj we wtorek d. 7. września o godz. 7 1/2 wiecz. po raz 6-ty no wznowienie w sezonie bieżącym najpopularniejsza i najniekniejsza operetka „Księżniczka Czardasza” E. Kahlmana. Powodzenie swe (w sali Ogrodu Zoologicznego) „Czardaszka” zawdzięcza znakomitemu odtworzeniu głównych ról przez pp. Szymulską (rolę tytułową), Szczawińskiego (Edwina), Bratkiewicza, Zaremby, Leonowicz, Oledzkiego i Kopczyńskiego. Balet w osobach: p. Brodeńkiewicz i Olenieckiej (taniec cygański w I. akcie) jakoteż primabaleriny p. W. Gnatowskiej (w akcie II. taniec solowy) — dopełnia wysoce artystycznej całości. Dyryguje kapelmistrz F. Kochański. Bilety do nabycia w składnicy cygar p. Paczyńskiego ul. 27. Grudnia 14. We czwartek po raz 12-ty „Major Ułanów” Juliana Krzewińskiego.

* **Inauguracyjny koncert symfoniczny w sali koncertowej Uniwersytetu** zgrupował wczoraj bardzo liczną publiczność, żadną wrażeń artystycznych. A doznało ich niemało. Zygmunta Noskowskiego symfonje „Od wiosny do wiosny” posiada sporo momentów bezsprzecznie ładnych o motywach wybitnie polskich i pięknej polifonii, lecz bezsprzecznie wyżej stoją kompozycje drugiego autora, który wypełnił wczorajszy wieczór, przedwcześnie zgasłego Mieczysława Karłowicza. Jego „Odwieczne pieśni”, jakkolwiek nie są jeszcze ostatnim wyrazem twórczości tegoż artysty, brzmią całą potęgą i głębią uczuć, przenosząc słuchacza w świat prawdziwego piękna. Utkłaki, jakimi hojnie nagrodzono dyrygenta p. Dożyńskiego i orkiestrę, były najupełniej zasłużone. Jako solista wystąpił utalentowany p. Waclaw Kochański artysta, również z pięknym koncertem skrzypcowym Karłowicza, wskazując wysoce rzetelnie wirtuozostwo, nie zawsze jednak oddając całą pełnię ciepła, tkwiącą w tym utworze.

RUCH W TOWARZYSTWACH.

— Zebranie plenarne Stow. Żeglugi Młodzieży Kupieckiej odbędzie się w środę, dnia 8 bm. wieczorem o godzinie 7el. O i K 25256—7.

REPERTUAR TEATRU WIELKIEGO MIASTA POZNANIA.

Środa 8. 9. o godzinie 7 i pół „Verbum nobile i Wesele w Ojcowie — balet.”
Piątek, 10. 9. o godzinie 7 i pół „Stara Baśń” opera Zelenińskiego.
Sobota, 11. 9. o godzinie 7 i pół „Stara Baśń” opera Zelenińskiego.
Niedziela, 12. 9. o godzinie 7 i pół „Faust” opera Coumada.
Poniedziałek, 13. 9. o godzinie 7 i pół „Koncert”.
Wtorek, 14. 9. o godzinie 7 i pół „Stara Baśń” opera Zelenińskiego.

REPERTUAR TEATRU POLSKIEGO W POZNANIU.

Środa 8. 9. „Ponad śnieg”. Dramat w 3 aktach S. Żeromskiego.
Czwartek 9. 9. „Gorąca krew”. Kom. w 3 aktach M. Fijałkowskiego.

REPERTUAR TEATRU POWSZECHNEGO w Ogrodzie Zoologicznym.

Czwartek 9. 9. „Major Ułanów”.
Początek o godz. 7 1/2 wiecz. Bilety u p. Paczyńskiego ul. 27. Grudnia 14.

Nakładem i czcionkami Drukarni Polskiej T. A. w Poznaniu, Redaktor odpowiedzialny Stanisław Jaworski.

Dziś o godz. 7 wieczorem zmarł w 53 roku życia, po długich i ciężkich cierpieniach, oparzony kilkakrotnie św. Sakramentami, mój najdroższy mąż, nasz kochany brat, s. p.

Kazimierz Nader

Ekspozycja zwłok odbędzie się w środę o godz. 6 wieczorem do kościoła parafjalnego w Nieparcie, nazajutrz o godz. 10 nabożeństwo żałobne i spuszczenie zwłok tamże.

W głębokim smutku pogrążeni
żona z rodziną.

Gostków, d. 5. września 1920.
p. Niepart

z5243

Zaraz do załadowania z Gdańska.

2500 beczek smalcu,
2000 skrzyń mleka ewaporyzowanego,
2000 skrzyń konserw mięsnych Corned beef,
1500 skrzyń mydła „Lighthouse” firmy ARMOUR & Co.
2500 skrzyń mydła „Hammersoap” firmy ARMOUR & Co.
1300 skrzyń płatków owsian. QUAKER-OAST.

Firma LAMBERT & KRZYSIAK

Warszawa, Niecała 8. Tel. nr. 251-10, 76-56.
Gdańsk, Vorstaedtischer Graben nr. 1 a.

TORF

w dobrym gatunku, hurt. i detal,
z dostawą do domu, lub ze
składu, do natychm. odbioru
po cenach przystępnych poleca

C. Hartwig, Tow. Akc.,
Dom Ekspedycyjno - Handlowy,
w Poznaniu, ul. Towarowa nr. 15-20.

b 676

Za wolność Szej Ojczyzny poległ na
polu chwały w czasie od 1. do 20. 7. 1920 r.
z 1. komp. c. k. m. 58. p. p. wkp. s. p.

starszy szeregowiec
Łuczak Wawrzyn

szeregowiec

Domagała Donat

szeregowiec

Janowiak Walenty

szeregowiec

Dąbrowski Józef

Komp. traci w poległych najdzielniej-
szych żołnierzy. Niech im ziemia, za którą
polegli, lekka będzie. z5226

W imieniu kompanji
ppor. i dca komp.

Poznański Bank Ubezpieczeń Tow. Akc.

założony w kwietniu 1919 r. przez Bank Związku Spółek Zarobkowych
w Poznaniu

z kapitałem zakładowym 10 000 000 mk.

ubezpiecza za stałymi składkami i przystępnymi warunkami
wszelkiego rodzaju przedmioty:

od ognia, od szkód wodociąg. i od kradzieży z włamaniem,
również ubezpiecza Bank

od nieszczęśl. wypadków i prawnocywilnej odpow. (Haftpflicht)

Poznański Bank Ubezpieczeń posiada zastępców we wszystkich
miastach i po większych wioskach byłej dzielnicy pruskiej, oraz
w wolnem mieście Gdańsku.

Rady we wszystkich sprawach ubezpiecz. udziela chętnie także

Dyrekcja Poznańskiego Banku Ubezpieczeń, Tow. Akc.

Poznań, Stary Rynek nr. 6.

Poszukuje się dzielnych zastępców!

b117

Siwym włosom

przywraca pierw. kolor

AXELA-Regenerator

butelka 10.— mk.

J. Gadebusch-Poznań

ul. Nowa nr. 7. — Bazar.
Oddział B. n 226

Orły polskie

średnia i duża wielkość
na papierze i kartonie
Tablice królów polsk.
w bardzo ładnym wykon.
do nabycia u nakładcy
A. Zembrzycki
magazyn papieru i kart widoków
Kraków, Florjańska 9. b455

Baczność!

Za używaną garderobę,
trzewiki i t. d. płacę znane
najwyższe ceny.

!! Swój do swego !!

W. SCHMIDT,
Zamkowa (przy St. Rynku).

Dnia 18. 8. 20. poległ w obronie pol-
skiego Pomorza śmiercią walecznych śp.

ułan ochotnik

Wacław Pracki

ułan ochotnik

Stanisław Frackowiak

Niech im lekka będzie ziemia, w obro-
nie której młode Swe życie oddali. z5277
4. szwadron 1. pułk ochot. jazdy Wkp. nr. 215.

MEBLE

r4186

po cenach fabrycznych. Kuchnie kompletne, szafy
kuchenne, sypialnie — poleca w wielkim wyborze
Hurtownia mebli, Wielkie Garbary 11.

SUROWICE

przeciw czerwonce u świni

połącza

b672

Towarzystwo Akcyjne
B. Barcikowski w Poznaniu.

Z powodu korzystnego zakupu możemy sprzedać
poniżej ceny w większych i mniejszych ilościach:
Łańcuchy, osie do wozów, koła do plugów, żelazo
kwadratowe, szprychowe i na wiązanie, ciężkie i po-
pynkowe rury gazowe, odierpompki, drut do słomy pra-
sowanej, okucia na piece i budowle, kłódki, garnitury
do okucia drzwi, towary cynkowe, tłocznie do ziemni-
ków, gracie do ziemniaków, łopaty, widły, wagi decy-
malne, wałkownice, antymon, lecyne, maszyny do ubi-
jania, maszyny do zginania, nowe i używ. ławki do he-
lowania z kompletnymi narzędziami stolarskimi. Da-
lej z nadchodzących wagonów gwoździe wszelkiego ro-
dzaju oraz ruty do pieców. b591

WALTER SZPOLINSKI
o. sp. h.
Chełmno.

Kupujemy

b733

ziemniaki, białą kapustę, marchew
oraz słomę prasowaną i luźną

stawiamy na rzyczenie prasę, drut i prasmistrza
:: bezpłatnie, płacąc najwyższe ceny dziennie ::

Polski Bank Komisowy, Tow. Akc.

Poznań, — ul. Gwarna nr. 19.

Teofil Langwiński, Witkowo

Zielony Rynek 171, poszukuje
Józefa Wojciechowskiego, pu-
chodzącego z Kongresówki z Kron-
gola (gmina Stare Miasto, powiat
kontński, ziemia kaliska), który
w roku 1914 udał się celem po-
szukiwania pracy do Prus. Wyżej
poszukiwany zostawił żonę i dzie-
cko bez żadnych środków utrzy-
mania. Rto cołkolwiek wiedział
o miejscu pobytu poszukiwanego,
zechce o tem donieść pod wyżej
wymienionym adresem swm. za
wynagrodzeniem 50 mk. z5183

Poznaj siebie! Wszystkim pra-
gnącym poznać
swoją charakter zalety, wady i wa-
żniejsze zdarzenia w życiu, komu-
nikującym własnoręcznie imię,
nazwisko i adres, cenne wska-
zówki wysyła bezpłatnie uczonego
psycho-grafolog Szyller-Szkol-
nik (autor prac naukowych) War-
szawa, Piłkna 25-12. b 599

Obełgę

jaką rzuciłem dn. 24. 8. 20 w
składzie rzeźniczn. na p. Busko,
mniejszym colam. z 4982

Józef Tabak.

Znaleziono 2 palniki
z knotem, odebrać można z5174
Bartkowiak, Górna Włda 107.

Mam na sprzedaż dobrze utrzymaną

prasę do słomy

Schulz Patent Magdeburg i Westfalie do
sztucznych nawozów. z 5194-5

Oferty składać
hr. Tyszkiewicz, Wielki Miedzyń,
poczta Fordon, powiat bydgoski.

Kilka godeł cynkowych i 2 szafki wystawne

oszkłone, zaraz korzystnie do nabycia. d1293
Lindner, mistrz malarski, ulica Stroma 23.

LICYTACJA

Celem zniesienia współwłasności odbędzie się w
dniu 5. listopada 1920 o godz. 10 przed południem w
podpisany Sądzie nr. biura 20 licytacja realności w
Gnieźnie Lwt 381 i 607 Leolda Gimkiewicza, Juliu-
sza Petersena i Wilhelma Sprengera własnych obejmu-
jących młyn parowy z maszynami, dwa domy mieszkal-
ne, szopy, stajnie i ogród. Licytacja jest w księdze grun-
towej odnotowana. Obie realności zostaną razem sprze-
dane. Wszystkie prawa nie uwidocznione w księdze
gruntowej z chwili odnotacji postępowania licytacyjne-
go należy zgłosić najpóźniej na terminie licytacyjnym
przed wezwaniem do składania ofert i uwiarogodnić je
w razie zaprzeczenia przez wierzyciela, w przeciwnym
razie nie będą uwzględnione przy ustaleniu najniższej
oferty a przy rozdziale ceny kupna będą lokowane na
ostatniem miejscu. n1717

Osoby, którym przysługują prawa nie pozwalające
licytacji i mają spowodować przed udzieleniem przybli-
cia targu zastanowienie lub wstrzymanie postępowania
licytacyjnego w przeciwnym razie praw swych do-
chodzić będą mogły tylko z uzyskanej ceny kupna.
Gnieźno, dnia 31. sierpnia 1920.
Sąd Powiatowy.

Polecamy do sprzedania!

Posiadłości ziemskie, realności miejskie (domy), wszel-
kiego rodzaju przedsiębiorstwa, mianowicie: składy
restauracji, fabryki, młyny parowe, cegielnie, tartaki,
również w centrum Poznania ubikacje nadające się do
założenia banku i t. d., przeprowadzenie transakcyj
złatwiamy pod bardzo korzystnymi warunkami.
Międzynarodowy zakład komunikacyjny, Dom Komisowy.
Poznań, ul. Rzeczypospolitej nr. 9, Telefon 3869.

Sprzedaj dom w Lesznie!

W najlepszej części miasta Leszna położone

domostwo

w beznaganym stanie, z wszelkim komfortem jest
na sprzedaż. Jedno mieszkanie będzie zaraz wolne.
Roczny zbiór z dzierżawy 5000 mk. (możliwość pod-
wyższenia dzierżawy). Właściciel mieszka w Niem-
czech. Blizszych szczegółów udzieli b 784

Emil Jacobi w Lesznie.

Ruch w Związku Ludowo-Narodowym.

WIEC W GOSTYNIU.

Wiec narodowy w Gostyniu zgawił w niedzielę wieczorem na wielkiej, przepelnionej słuchaczami i słuchaczkami sali Reursy ks. prob. Grzęda, wskazując na powagę chwili i przedstawiając zebranyemu posła dr. Mariana Seydę, członka b. Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu, którego wiecownicy powitali owacyjnie.

Posel Seyda rozpoczął swój referat polityczny od przypomnienia dwóch wielkich dni wersalskich, których był świadkiem: dnia wręczenia Niemcom warunków pokojowych i dnia podpisania przez nich traktatu. Mówca wskazał na to, co się złożyło na owoce, zebrane przez Polskę w Wersalu, a mianowicie: nieśmiertelność ducha polskiego mimo rozbiorów politycznych państwa, zwycięski opór, który społeczeństwo b. dzielnic pruskiej stawilo przez zgórę wiek potworomniemu systemowi germanizacyjnemu, postawa przeciwniecka obywateli większości narodu w czasie wojny, w czym przodowały ziemie zachodnie, ostatecznie wysilek Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu i Polskiej Delegacji Kongresowej z Romanem Dmowskim na czele. Byli i są tacy, którzy usilowali i usiłują obniżyć doniosłość dla Polski traktatu wersalskiego i tych czynników, które się złożyły na rozgromienie Niemca i na wyzwolenie zachodnich ziem piastowskich, ale zdrowa myśl narodowa nie pozwoli się wykożławić i zawsze pozostanie świadomą tego, co dla Polski oznacza powalenie Niemiec przez koalicję, co dla niej oznacza traktat wersalski, zjednoczenie b. dzielnic pruskiej z resztą Rzeczypospolitej oraz sojusz z wielkimi demokracjami zachodu, a w szczególności z Francją.

Posel Seyda przeszedł do omówienia zadań politycznych chwili bieżącej w związku z rozwojem sytuacji militarnej w ostatnich miesiącach. Mówił o obszarach plebiscytowych i Gdańsku, o sprawie naszych granic południowych i wschodnich, o polityce naszej zagranicznej na tle położenia międzynarodowego oraz o brakach i błędach naszej organizacji wojskowej i organizacji władz cywilnych. Posel Seyda zakończył odprawą, daną tym, którzy nam zarzucają separamatyzm i dzielnicowość rzekomą. Społeczeństwo ziem zachodnich jest ożywione myślą ogólnonarodową, wszechpolską, broni się tylko przed tem, by do jego zdrowego ustroju społecznego i organizacyjnego nie zakradły się idee przewrotowe, rozkładowe oraz nieład i nierząd. Do tak zrozumianego „separamatyzmu dzielnicowego“ przynajmniej się chcemy, wszelkie inne zarzuty odrzucając powołaniem się nie na słowa nasze, lecz na nasze czyny, ostatnio na gotowość powołania do obrony ojczyzny ponad powszechny obowiązek wojskowy jeszcze nadzwyczajnej armii zachodniej, składającej się z roczników starszych aż do granicy lat 50. Oto nasz „separamatyzm“. Odrzucają go błotem żydzi, socjaliści i ci, którzy im się wysługują, oraz ci, których zachciankom wszechwładnym krytycyzm i siła polityczna i organizacyjna społeczeństwa tutejszego jest nie na rękę, ale to skromna mniejszość społeczeństwa, obrzynała zaś jego większość w innych dzielnicach solidaryzuje się z nami całkowicie, jak tego dowodem uczciwa i rozumna prasa narodowa oraz opinia narodowa, znajdująca wyraz w wiecach w najprzeróżniejszych okolicach kraju z Warszawą na czele. Z tą zdrową wielką większością narodu bez różnicy dzielnicy jesteśmy jedni i zwarci. — Posel Seyda wniosł rezolucję, którą uchwalili niedzielne wiece poznańskie.

Mówcy podziękowali wiecownicy gorącymi oklaskami i serdecznymi okrzykami. Wywazała się dłuższa dyskusja, którą zgawił ks. prob. Grzęda. Przedstawiciele Narodowej partii robotniczej nie przeszli do otwartej opozycji, lecz próbowali wywody referenta i rezolucję „uzupełnić“, oczywiście w duchu belwiderskim, przyczem od początkowych bardzo ogólnikowych uwag pani Zimnej i nieco już wyraźniejszej próby p. Ostojkiego przeszli panowie Rogulski i Dworczak do formułowania uzupełnień, żeby uznanie wyrazić naczelnemu dowódcy, żeby odpowiedzialność jego za wyprawę kijowską i stosunki w armii zmniejszyć, przenosząc ją na Seim, żeby zastrzedz się przeciwko „oddzieleniu się od Warszawy“, żeby w wątpliwie podać ogólnonarodowy charakter poznańskiego zjazdu, który zainicjował tworzenie armii zachodniej, i żeby ministerstwo b. dzielnic pruskiej pozabić kierownictwo organizacji tej armii w ramach Straży Obywatelskiej. W ducha natomiast rezolucji referenta przemawiali pp. Ślusarek, Strugała, Wilczyński, Kaniewski, Kochowicz, Wozniowski i dr. Górski. Podnieść należy, co podkreślił pan Kaniewski, a mianowicie, że sprawę armii zachodniej dla obrony granic zwalczają socjaliści, żydzi i ich poplecznicy, bo działają oni na korzyść polityki niemieckiej.

Posel Seyda replikował dwukrotnie, przestrzegając oponentów, by go nadmiernie nie ciągli za język, bo byłby zmuszonym, powiedzieć w całej pełni, co myśli o odpowiedzialności naczelnych władz wojskowych za wyprawę kijowską i za stosunki panujące w armii, a byłby to ciężki akt oskarżenia. Sejm

ponosi niewątpliwie także odpowiedzialność za te rzeczy, że je tolerował, ale to właśnie wina Narodowej Partii Robotniczej i pokrewnych jej stronnictw, które w swoim czasie zakneblowały związkowo-Ludowo-Narodowemu usta w sejmowej komisji spraw zagranicznych, przegłosowując go i rozgrzeszając rząd i naczelne dowództwo za wszystko wstecz i naprzód. Zarówno w zwolaniu zjazdu poznańskiego, jak w zjeździe samemu brali także udział kierownicy Narodowej Partii Ludowej. Później usiłowali się z tego wykręcić i widocznie na znak dany z Warszawy z góry rozpoczęli walkę przeciwko sprawie armii zachodniej, ale posel Seyda był osobiście tym, który uprzednio z nimi pertraktował i został przez nich wyraźnie upoważniony do podpisania zaproszenia na zjazd także ich nazwiskami, zaproszenia, którego dosłownie brzmienie znali. O politycznym „oddzieleniu się od Warszawy“ niema oczywiście mowy. Całe życie poświęciliśmy pracy nad zjednoczeniem Polski, ale nie mechanicznie, niszczącem to, co w poszczególnych dzielnicach jest lepsze, lecz starannie zachowującym dotychczasowe zdrowe zdobycze każdej dzielnicy i dźwigającym gorsze stosunki do wyższego poziomu, a nie naodwrot. Posel Seyda wzwiał zgromadzenie do przyjęcia rezol. bez żadnych zmian. Tak się też stało w głosowaniu, a na zapytanie przewodniczącego, kto jest rezolucji przeciwny, nie podniosła się ani jedna ręka.

Wiec zakończył się krótkim przemówieniem przewodniczącego, odśpiewaniem „Roty“ i okrzykami zgromadzonych na cześć posła Seydy.

WIEC W KROBI.

W niedzielę w południe odbył się z udziałem przeszło tysiąca mężczyzn i kobiet wiec narodowy w Krobi, który zgawił dr. Rakowski uwagami politycznymi o doniosłości chwili, poczem przedstawił posła dr. Mariana Seydę, podnosząc jego działalność polityczną za granicą, i oddał przewodnictwo apłektarzowi p. Świtalskiemu. Zebrani, przeważnie wiościanie, wysłuchali z uwagą politycznego referatu posła, który całą sytuację wyjaśnił w słowach, przystępnych dla każdego, to też podziękowano mu gorącymi oklaskami. Po krótkiej dyskusji, w której posel Seyda zabrał głos ponownie, uchwalono jednomyślnie rezolucję, zawierającą wskazania polityczne na dobę bieżącą (tę samą, co na wiecach w Poznaniu).

I. Walne Zebranie

Oddział Robotników Rolnych i Leśnych Zjedn. Zaw. P.

W dniu pierwszym Walnego Zebrania było głównym przedmiotem obrad sprawozdanie z dotychczasowej działalności tej nowej organizacji, jaką jest oddział Robotników Rolnych i Leśnych Zjednoczenia Zawodowego Polskiego. Wynika zń, że w dniu 15. grudnia 1918 założono pierwsze 2 filje i to w Ligocie i Boku. Inicjatywę do utworzenia tej organizacji zawodowej robotników rolnych i leśnych dał Oddział Górników w Bochum, który wysłał w tym celu swych ludzi do Księstwa. Organizacja doznała na ogół zycielwego poparcia w społeczeństwie wśród inteligencji i duchowieństwa, nawet i część pracodawców okazała jej przychyłność. To też rozrosła się ona wkrótce niebywale. Od 1. stycznia 1920 przyłączył się do niej Polski Związek Zawodowy w Kongresówce. Obecnie po półtorarocznym istnieniu liczy Oddział Robotników Rolnych i Leśnych 184 679 członków w 1687 filjach, z tych większa połowa znajduje się na terenie Wielkopolski. Dla dobra organizacji pracuje 65 urzędników. Dochód wynosił mk. 1 614 225,30 a rozchód 1 165 856,35, tak że pozostało w kasie 448 368,95 mk.

Wywody zarządu wykazały, że kierownictwo organizacji zdaje sobie jasno sprawę z poczuciem odpowiedzialności wobec społeczeństwa. Nie weszło ono na wygodną i łatwą drogę schlebienia masom i podsywania ich pożądliwości, lecz stara się zapewnić pracownikowi rolnemu i leśnemu dobre warunki pracy i życia, liczy się z realnymi warunkami i dobrem ogółu. I zwłaszcza wobec strajku zajmuje kierownictwo stanowisko na wskroś ohywatelskie, uważając go za wielkie niebezpieczeństwo, to też tylko w razie ostatecznej konieczności zgodziłoby się na zawieszenie pracy. Zasluga oddziału jest stąd stłumienie szybkie dzikiego strajku rolnego, który prawdopodobnie pod wpływem obcych czynników wybuchł na wiosnę w niektórych okolicach Wielkopolski.

Z dyskusji nad sprawozdaniem wynikało, że także robotnicy stoją na tym samym stanowisku co kierownicy. W przemówieniach delegatów uwydatniało się

zrozumienie potrzeb całego społeczeństwa oraz niechęć przeciw wszelkim demagogicznym prądom.

Po wyrażeniu zarządowi wotum zaufania i przyjęciu rachunków kasy, odroczone obrady do dnia następnego.

Dzień drugi walnego zebrania rozpoczął się referatem prezesa Głównego Zarządu Polskiego Zjednoczenia Zawodowego p. Mańkowskiego o położeniu robotników w rolnictwie a przemysle. Mówca poruszył szeroko w przeszło półtoragodzinnych wywodach najróżniejsze sprawy społeczne, gospodarcze i polityczne, żywo robotnika obchodzące, rozwiódł się nad różnicą w położeniu robotnika rolnego i przemysłowego, przedstawiał znużenie stanu robotniczego dla kraju, wyluszczył jego obowiązki wobec Ojczyzny i wykazał konieczność podniesienia wydajności pracy, ku czemu winno się tam, gdzie to jest możliwe zaprowadzić pracę akordową.

Bardzo ważnym był następujący punkt obrad, zmiana ustaw. Zarząd Główny Zjedn. Zawodowego zaprojektował gruntowną zmianę w ustroju całej organizacji. Poszczególne Oddziały mają uzyskać o wiele większą samodzielność i nosić nazwę Związków. Odtd ma więc Oddział Robotników Rolnych i Leśnych nazywać się „Związek Robotników Rolnych i Leśnych Zjednoczenia Zawodowego Polskiego“. Na czele Związku ma stać Zarząd Główny. Z dochodu oddawać ma Związek Kasie Centralnej Polsk. Zjedn. Zaw. 10 proc. Projekt ten przyjęło walne zebranie z nieznacznymi tylko zmianami. Nowe ustawy wejdą w życie z dniem 1. października rb.

W wyborach do Zarządu Głównego wybrano m. i. p. Leśnińskiego, prezesem, p. Kinowskiego zastępcą prezesa, p. Rogulskiego sekretarzem, p. Jankowskiego skarbnikiem. Oprócz tego wybrano 9 osób do komisji rewizyjnej.

Po omówieniu różnych spraw wewnętrznych zakończono kilkoma mowami pożegnalnymi obrady I. walnego zebrania, które organizację robotników rolnych i leśnych wprowadziło na nowe tory, daj Boże, ku największej pomyślności klasy robotniczej i całego kraju.

Ulanom Mielżyńskiego.

Jeszcze zda się, że tętnią po bruku
echa kopyt twoich koni — Ulanie;
jeszcze w oczach nam lzy nie obeschły,
które gorzkie wymusza rozstanie;
a już wieści leciały z wiatrami,
że was ogień ogarnął bojowy,
że list do nas piszcie szablami,
krewią i czynem rycerskim — sie słowyl!
Myśmy z sercem bijącym słuchali
onych głuchych, podziemnych loskotów,
od Wiślanej biegnących tu fal!
a to echo tych szabli i młotów
w takt bijących we wroga pudlerce
szło — Ulanie — tu do nas radosne!
Tak szlaliście najmlodszy rycerze —
pозdrowienia nam z drogi miłosnel!
Kiedy Wisły dorwały się brzegu
rwące konia twojego kopyta,
okrzyk boju uderzył z szeregu,
tęcza szabli nad głową wykwiła,
i leciałeś za sławą — kochanką,
która ciebie zwyciężąc powita
i zostanie najmlodszą twą branką!
Dzikiem hordy pierchają w poplochu,
stygmat śmierci ubielil im lice;
we krwi zębrzą pardonu i w prochu,
abyś wstrzymał karczą prawię!
Lecz twe serce nie zazna litości!
Za spalone zagrody i siola,
grób niech znajdzie dla wrażyich swych kości
i z mogiły przestachem niech wola:
że kto dotknie tej świętej ziemi —
ten nie ujdzie ulańskiej szablicy!
Poznań, w sierpniu 1920. H. Szczerbic.

Miejski Teatr Dramatyczny
w Teatrze Polskim.

(Dyr. Szczerkiewicz i Żelazowski.)

„Ponad śnieg“ Żeromskiego.

Wzniesienie wczoraj „Ponad śnieg“ wypełniło teatr dość szczelnie. Treść ideową sztuki, zaley jej i wady omówilem już w końcu przeszłego sezonu. Dzisiaj zajmę się nią głównie z psychologicznego punktu widzenia.

Rola są w niej bezwzględnie bardzo trudne. A to z tego powodu, że jest ona w całej swej rozciągłości utrzymana w tonie wysoko napiętego uczucia, które nie opada na chwilę, wyjąwszy akt drugi a w nim przyziemne lamentsy Ireny Rudomskiej. Dotyczy to szczególnie postaci starej pani Rudomskiej i głównego bohatera, syna jej Wincentego. Znajduje się on od pierwszej chwili w stanie niezwyklego podniecenia, wywołanego naznaczonym na drugi dzień ślubem kuzynki swej Ireny, w której się kocha. A żeby temu zapobiedz popelnia zbrodni. Następuje dramatyczna scena przekłęcia go przez matkę, przyczem oczywiście stan uczuciowy obojga w bezprzykładnym znajdują się musi rozpaleniu. Jest on jednakże u Wika inny, niż z początku. Wznosząc się do punktu kulminacyjnego, którym jest zbrodnia, okazywać musi po dokonaniu jej pewien rodzaj stwardnienia, wywołanego raz zapadłą decyzją i czynem. Ten moment ujawnia się rzuceniem w twarz despotycznej matce oskarżeń i wyrzutów, co wobec jego dawniejszego do niej stosunku nie byłoby przedtem możliwe. Stwardnienie łączy się jednak zrazem z opadnięciem silki wyteżonych po czynie. W tej chwili występuje u matki punkt kulminacyjny, uwidoczniony w kłatwie.

Uczucie jest w tym akcie w bezpośredniej styczności z czynem i stanowi jedynie materiał, z którego on się rodzi. Mamy więc do czynienia z uczuciem tydowo

dramatycznym, uczuciem czynnym, jeżeli się tak wolno wyrazić.

Charakter Ireny Tychnieckiej, późniejszej Rudomskiej rysuje się w pierwszym akcie jako ujemny może, ale niezwykły i silny. Ta struna zatracca się jednak zupełnie w akcie drugim, gdzie mamy przed sobą kobietę bardzo przeciętną, bardzo prozaiczną, wogóle dość lichą. Spdząc z aktu pierwszego, przypuszczaloby się, że zdradzi ona wprawdzie może Wika, ale jeżeli to uczyni, to zrobi to z pełną świadomością, niepozabawioną cynizmem a w każdym razie siły i bezwzględnością. Tymczasem ulega ona bardzo pospolitej sofistyce adwokata Światobora, a co gorsza ulega jej jak przeciętnie głupia kobieta, której można przedstawić rzecz jakąś z każdej strony, i która uwierzy każdej zgrabnej dylektyce, o ile zgadza się ona z jej pospolitemi instyngtami.

Ciekawy byłby eksperyment, gdyby p. Stępska mogła zagrać ową zgodę Ireny na wywody Światobora („To prawda“ itd.) nie jako naiwne przekonanie, tylko jako wyraz świadomej, beczelnej obudy i cynizmu. Sprzeciwiając się takiemu pojęciu roli poprzednie słowa jej o szlachetności itd. Wika dałyby się w danym razie przedstawić jako chłodne stwierdzenie faktów, jakie może nawet rozważa i waha się, po którym nastąpiłoby jednak cyniczne zdecydowanie się na zdradę. Niestety trzeba by wtedy zapewne zmieniać w kilku miejscach tekst słów, a taka poprawka autora jest rzeczą niedopuszczalną. Tak, jak się Irena przedstawia, jest ona postacią zalamaną.

Wiko jest w drugim akcie przejęty uczuciem bólu, żalu i wyrzutów sumienia. Stan jego uwidoczniać musi ogólne przygnębienie i na tem też występujące poszczególne podniecenia człowieka, nawiedzanego przez „wyobrażenia natrętnie“, mówiące językiem psychiatrów, które tkwi w nim ciągle i zajmuje cały widnokrąg.

Uczucie występuje tu jako zwolna, ale pewnie działająca siła, której skutki, niekoniecznie widoczne odrazu, ujawniają się jednak przy nadarzonej sposobności w całej pełni. Zważywszy długość a nawet rozwle-

kłość aktu drugiego, utrzymanie się w niem aktora bez popadnięcia w pewną jednostajność jest trudne.

W trzecim wreszcie akcie stany uczuciowe występują znowu w innym stadium. Jeżeli w pierwszym działały popędy wrodzone, instyngtowe i żywiołowe, to tutaj zapanowuje nad duszą Wika rodzaj ekstazy, świadomego uczuciowego rozjaśnienia, które dyktuje takie a nie inne postępowanie na podstawie rozpoznania, że tak jest dobrze. Popędy, dążące do wyladowania się, prace gdzieś z mroków instyngtowego życia, zanikły tu zupełnie. Stan uczuciowy Wika, to nie już gorąca lawa, ale jasne palące się natężenie, ale równym płomieniem światło. Za to matka jego aczkolwiek też już wkraczająca na ten poziom, zachowuje znacznie więcej owego życia żywiołowego człowieka.

Oto najpobieżniej naszkicowana psychologia uczud w „Ponad śnieg“. Stawia ona grze artystów niezwykle wymagania, rodząc konieczność uwydatnienia różnic w indywidualności tych samych postaci, żądając od artysty przeistaczania się najgłębszego i tworzenia niejako nowych ludzi w każdym akcie. Temu zadaniu nie sprostał dostatecznie p. Luszczewski, aczkolwiek był on lepszy, niż w przeszłym sezonie, a mniej jeszcze p. Arkawin. (Ma być pewno Arkawiczówna). W roli p. Rudomskiej widziałem panie: Wysocką, Siemiaszkową i wczoraj Arkawiczównę. Rzeczywiście dobra była jedynie kreacja Wysockiej. Już Siemiaszkowa nie zdobyła się na dosyć energii, ażeby wydobyć ze siebie dostatecznie w pierwszym akcie ton nieublaganej woli, p. Arkawiczówna zatraciła go wczoraj zupełnie, przez co role Wika a szczególnie Ireny uderzały w próżnię. Grze pana Luszczewskiego, która miała, przynajmniej to chętnie, wielkie swoje zalety, brakowało właśnie jeszcze dosyć zrozumienia przemian stanów uczuciowych Wika. Ton uczuciowy w grze jego niedosyć uwydatniał odrębność podstawy, na której istota charakteru jego za każdym razem spoczywała.

Scena końcowa zawiodła. Wogóle odniosłem wrażenie, że chwilami nie wkładano w całość dosyć usilnego starania.

Jerzy D

PRACA

Chemika lub laboranta

z branży perfumeryjnej, poszuk. się zaraz lub później do Poznania. Łaskawe zgłoszenia pod R. P. 10830 do Tow. Akc. Reklama Polska, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 6.

Stenotypistkę i ucznia

przyjmie zaraz Dom Rolniczo-Handlowy Oskar Marchlewski, Poznań, św. Marcin 10. n1735

Posiadam przedsiębiorstwo fabryczne znakomicie prosperujące, wartości milion marek polskich. Dla powiększenia przedsiębiorstwa poszukuję

wspólnika

również z kapitałem milion lub 1/2 miliona marek. Przedsiębiorstwo jest jedyne tego rodzaju w Polsce i przy powiększeniu planowym, będzie miało niebywałe powodzenie. Reflektuje się na osobę inteligentną, mogącą osobiście być czynną. Najpewniejszą lokatą kapitału. Zgłosz. upr. się do eksp. Kurj. Pozn. pod b 596.

W Kobylinie wakuje się posada burmistrza.

Pensja podstawowa 4000 mk. i lano pobory podług pragmatyki N. R. L. oraz dodatki drożyniane. Reflektanci z znajomością spraw administracji komunalnej zechcą zgłoszenia z życiorysem i świadectwami uwierzytelnionymi oraz podaniem referencji nadesłać natychmiast, najpóźniej do 15. września r. b. Bronisław Voelkel zast. przewodniczącego rady miejskiej.

Kierownika gazowni

zawodowego na umówioną pensję poszukuje zaraz Magistrat w Żninie. d1342

Starostwo Krajowe Pomorskie, Wydział szos i dróg w Toruniu poszukuje dla dwóch inspekcji budowlanych

inżynierów

z akademickim wykształceniem. Reflektanci posiadający szeroką wiedzę w budowie szos i mostów zechcą oferty jaknajprędzej nadesłać.

Do zakładu psychiatrycznego w Owinskich pod Poznaniem poszukuje się nauczycielki do dzieci umysłowo chorych w liczbie 60. Przyjmuje się tylko osoby doświadczone w tej dziedzinie. d1308

Do natychmiastowego objęcia posady poszukuje się dzielnego, zaufanego, wolnego od wojskowości EKSPEDJENTA

władającego polskim i niemieckim w słowie i piśmie do większego przedsiębiorstwa handlowego. Reflektant musi samodzielnie korespondencję polską załatwiać. Oferty do eksp. Kurjera pod n1667.

Poszukuję możliwie zaraz biegłej stenotypistki

FELIKS RĄCZKOWSKI PRZEDSIĘBIORSTWO ZBOŻOWE Poznań, św. Marcin nr. 41. Telefony 2553 i 1642. b700

Potrzebni od 1 października 1920 r. sekretarz miejski i rendant kasy miejskiej 9 kl. poborów. Zgłoszenia przyjmuje Magistrat Wieleń. d1291

BANK

Kratochwill & Pernaczyński w Poznaniu, plac Wolności 18 poszukuje za wysokim wynagrodzeniem

urzędników i urzędniczek

do wydziału kasowego i buchalteryjnego.

Poszukujemy zaraz: ksiązkowego bankowca, któryby prowadził zarazem kasę, stenotypistki stenografującej i piszącej biegle na maszynie Continental. Zgłoszenia z dołączeniem świadectw oraz podaniem warunków uprasza

Deutsche Pfandbriefanstalt w Poznaniu przy moście Teatralnym, pod przym. administracją.

Udzielę się lekcyj gry na fortepianie wzmiank konwersacji polskiej. Oferty do eksp. Kurjera pod z 4881.

Pianistka

A. Wolf-Konowska, z dyplomem, uczennica prof. Leszytyńskiego w Wiedniu ukończyła wyższe muzyki i przygot. do konserwatu. Rycerska 35, pensja p. Sokolnickiej od godz. 1-3. z 3385

Gospodyni

semiodzienne, w śred. wieku, posz. posady, najchętn. na wieś. Zgł. pod z 5106 do eksp. Kurj. Pozn.

Uczennica

wład. polsk. i niemieck., potrzeb. zaraz lub późn. do mego składu. Hugo Hell, ul. 27. Grudnia 1.3. z5123

Poszukuję posady urzędnika gospodarczego w większ. gosp. lub mniejsz. tow. Zgł. do eksp. nin. pisma pod z5125

Obejma zarząd domu w Poznaniu. Dobre referencje. Zgł. upr. do eksp. Kurj. Pozn. pod z 5122.

Do Krakowa potrzebny mechanik

do składu i warsztatu maszyn do pisania jako majster i liderownik możliwie z koncepcją do prowadzenia takiego przedsiębiorstwa. Zgłoszenia z podaniem warunków płacy itp. do biura dzienników i ogłoszeń b 538

Urzędnik sterswa-pozzukuje posady kasjera w przemysłowym przedsiębiorstwie. - Kaucja do dyspozycji. - Zgłosz. do eksp. Kurjera pod z 5005.

Asystent aptekarski przyjmie od 1. 10. 20. zastęstwo lub posadę. Zgłoszenia z podaniem warunków do eksp. Kurjera Pozn. pod z 5750.

Starsza służąca dobrze polecona do wszystkiego potrzebna od 1. 10. 20. z5037-38 Filipowska, - Orzeszkowej 7.

Dziewczkę potrzebna zaraz do dzieci na cały dzień z 5087-88 Stępiowski, Rybaki 28.

Introligatora

dzielnego, szczególnie na kszątki kontowe, dobrze wpracowanego, poszukuje natychmiast b743 Goldberg, Aleje Marcinkowsk. 6.

Młods. ksiązkowego i ucznia

przyjmie zaraz d1339 Księgarnia W. Soblerajski, Poznań, św. Marcin 66-67.

Krawcowa

potrzebna zaraz lub później do wszelkiego szycia. z 5015 Łakowa 20 p. front na prawo.

Uczniwa służąca, umiejąca gotować, potrzebna zaraz lub od 1. 10. do restauracji na wysoką pensję. Zgłosz. przyjmuje Fr. Garstka, Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 49. z 5176

Do naszej rafinerii spirytusu poszukujemy robotnika zarządcy wykonującego także drobne reperacje ślusarskie. Tow. Akc. Spritbank, Mała Garbary 2. z 5147

Krojczego, dyrektryzy krawców

do prac poza domem poszuk. M. Malinowski, fabryka konfekcji damskiej, Poznań, Stary Rynek 57.

Pomocnika fryzjerskiego

poszukuje zaraz d1302 Kaz. Dolega, Hotel francuski Aleje Marcinkowskiego 13.

Do składu tow. kolon. i detek. poszuk. się zaraz lub od 1. 10. ekspedjentkę młodszą lub uczenicę za wysokim wynagrodzeniem. Oferty z dołącz. fotografij upr. się do eksp. Kurjera p. d1299.

Potrzebny zaraz z 5120 urzędnik gospodarczy na 700 morg. majątek. Zgłoszenia K. Markowski, Poznań, ul. Długa 3, między godz. 1-3.

2 uczni

do biura w handlu drzewa zaraz poszukuje n 1628 Adam Kaatz, skład drzewa. Ul. Wierzbicice 38, (daw. Gorzka).

Rutynowany urzędnik

z długoletnią praktyką na kierujących stanowiskach, zupełnie samodzielny pracownik, energiczny organizator posz. posady. Zgłosz. do Kurj. Pozn. pod z4771.

Kasjerkę

obeznaną z ksiązkowością i korespondencją poszukuje W. Szulc n 1679 Nowa 8 = w Bazarze.

Potrzebna zaraz lub od 1 października na wieś w okolicy Poznania

kasjerka

znająca się na ksiązkowości gospodarczej. Zgłoszenia pod R. P. 10760 do Tow. Akc. "Reklama Polska", Poznań, Aleje Marcinkowskiego 6. b 710

Ksiązkowej

możliwie z branży zbożowej poszukuje za wysokim wynagrodzeniem Rownik, Inowrocław.

Dobry stolarz meblowy

samotny, posiadający własne narzędzia, może się zgłosić do Dom. Żekowa p. Lwówek. Zajęcie na kilka miesięcy. Pełne utrzymanie i pensja. z 5052

Poszukujemy natychmiast:

korespondenta(ki) stenotypistki

do naszej fabryki wagonów przy Górnej Wildzie 142-50 H. Cegielski, Tow. Akc.

Biegła maszynistka

obeznana dokładnie z maszyną do pisania „Orzeł“, zaraz poszukiwana. Reflektuje się tylko na rzeczywiście dzielną siłę. Zgłoszenia uprasza

Drukarnia Polska T. A. św. Marcin 70.

Intel. zecer

który ma zamiar wykształcić się na maszynie (linotypie) może się zgłosić z 5262-4

Drukarnia Polska T. A. św. Marcin 70.

Do naszej fabryki wagonów, potrzebujemy natychmiast następujących ludzi: b766

- 40 kotlarzy, 80 pomocników kotlarzy, 30 tokarzy żelaznych, 12 frezerów żelaznych, 6 heblarzy żelaznych, 32 monterów maszynowych, 40 ślusarzy, 20 młodszych ślusarzy, 10 ślusarzy narzędziowych, 6 tokarzy narzędziowych i 4 elektrotechników.

H. Cegielski, Tow. Akc.

Pierwszorzędny skład win w Gdańsku poszukuje pod korzystnymi warunk. dobrze zaprowadz. zastępcy

Zgłosz. z podaniem referencji itd. pod lit. P. K. przyjmuje Tow. Akc. Reklama Polska, Gdańsk, Altstadt. Graben 96-97. b 744

Cichy wspólnik

przystąpi do lukratywnego przedsiębiorstwa z kapitał. 14 tys. mk. Oferty z referencjami do eksp. ogłoszeń Rudolfa Mossego w Stuttgardzie pod S.D.589.

Kierownika elektrowni

potrzebny od 1. 10. rb. do elektrowni miejskiej w Janówcu. Reflektanci obeznani z prowadzeniem elektrowni i zakładaniem światła zechcą się zgłosić z podaniem warunków i odpisem świadectw do Magistratu w Janówcu. d1362

Poszukuję dla agronoma

żonat, w sile wieku, z jaknajchlubniejszymi świadectwami i rekom., zawodowo i teoretycznie wykształc. gospodarza, obecnie administratora większych dóbr na Warmii, który z powodu zmiany stosunków polit. opuszcza dotychczasową posadę, od 1. X. lub później odpowiedniego, samodzielnego stanowiska. Blizszych informacji udzieli T. Rączkowski, dyr. szkoły roln. Leszno, ul. Sienkiewicza 8. z 4980

Ważne dla fabrykantów, grosistów, kapitalistów!!

Dzielną kupiecką siłą, b 683 z dokładną znajomością języków polskiego i niemieckiego, gruntowną znajomością wszelkich branż, zdolny organizator, długoletni podróżujący, czynny w różnych krajach, szuka kupna mniejszego przedsiębiorstwa, któreby można w przyszłości rozszerzyć lub z kapitalistą przystąpi do jakiego przedsiębiorstwa, ewentualnie wstąpi na stanowisko kierownika. Łaskawe zgłoszenia upr. się pod „Pewny skutek“ do b. ogłoszeń „Par“ Poznań, ul. Rycerska 8.

Poszukujemy zaraz: d1337 ksiązkowego bankowca, któryby prowadził zarazem kasę, stenotypistki stenografującej i piszącej biegle na maszynie, Contintental. Zgłoszenia z dołączeniem świadectw, oraz podaniem warunków uprasza Deutsche Pfandbriefanstalt w Poznaniu, przy moście Teatr. pod przym. adm.

Poszukujemy zaraz, najpóźniej od 1. października r. b. samodzielnego

ksiązkowego

biegłego w ustawieniu bilansu. Pensja wysoka. Mieszkanie z ogródkiem dla żonatego oraz deputaty. Zgłoszenia pisemnie lub osobiste prosimy składać pod adresem: n 1679

Cukrownia Kruszwica.

Przy tutejszej państw. szkole budowlanej są od 1. 10. rb. do obsadzenia d 1320 3 posady profesorskie (1 archit. 2 inżynierów), 2 posady nauczycielskie (do pol. i począł matem.) Prawa i obowiązki według norm państwowych. Podanie należyte udokumentowane należy wnieść do dyrekcji w Poznaniu przy Rybakach 17.

Kilka kantorzystek

piszących biegle na maszynie i chłopca do posyłek

poszukuje Dr. Roman May, Chemiczna fabryka, Tow. Akc., Poznań, pl. Nowomiejski 4. n 1715 Chrześcijańsko-Narodowe Stronnictwo Pracy poszukuje

naczelnego redaktora do pisma codziennego na Pomorzu, drugiego redaktora „Postępu“, pisma codziennego, organu Chrześcijańskiego Narodowego Stronnictwa Pracy w Poznaniu. Zgłoszenia pisemnie z podaniem warunków do administracji „Postępu“, Poznań, Piekary 20-21. b 725

Sekretarz podatkowy

potrzebny zaraz. Pensja klasy 11. z wszelkimi dodatkami drożyzn. Gimnazjum w miejsc. ładna okolica. Zgłosz. przyjmuje Magistrat w Jarocinie.

Poszukuje się zaraz na obiecujące stanowisko tylko pierwszorzędnej siły, zupełnie pewnego i samodzielnego w ksiązkowości.

ksiązkowego

Kandydaci muszą władać poprawnie językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie. Zgłoszenie z życiorysem fotogr., odpisem świadectw i podaniem wymagań upr. się pod Nr. 16181 do „Par“ Poznań, ul. Rycerska 8. b 659

Akc. Tow. Zjednoczona Korporacja Bałtycka w Londynie,

Filja w Polsce, (zajęrestrowana w Londynie, kapitał zakładowy 2.000.000 funt sterl.) biuro Filji ulica Matejki 61, III piętro, tel. 21-07, ofiaruje następujące towary ze składów tranzytowych w Gdańsku:

- ryż, kawę, kakao, pieprz, herbatę etc., wełnę, hawelnę, pasy etc., lój, mydło, boraks, saletrę.

Wwóz i wywóz wszelkich towarów. Komunikacja własnymi statkami towarowo-pasazerskimi między Londynem, Gdańskiem, Rygą i Libawą i vice versa.

Sprzedaje

Budynek fabryczny

1-piętr. z gruntem w Poznaniu, na sprzedaż. Zgłosz. pod nr. 16205 do biura ogłoszeń „PAR“ Poznań, ulica Rycerska 8. b721

Kasa ogniotrwała

88 cm. wys., 51 cm. szer. na sprzedaż. Informacji udziela: C. Hartwig, Tow. Akc., Dom Ekspedycyjno-Handlowy w Poznaniu Towerowa 15-20. b 735

Nadzwyczajna okazja! Pianino „Horacek“

czarne, konstrukcja metalowa, krzyżowe, bajecznie utrzymane, głoś wyborowy, za 25 000.- marek na sprzedaż. b750

Kroczyński-Antykwarjat, św. Marcin 50

tamże bardzo korzystnie: meble, dywany, obrazy etc.

Większa restauracja z ogrod.

z 3 salami i sceną, odpow. ubikacjami, nowoczesnie urządzona, istniejąca od lat kilkudziesięciu z powodu przeprowadzki z kompl. urządzeniem, zaraz na sprzedaż. Należą do tego jeszcze 2 domy mieszkalne. Blizszych informacji udzieli b665 Fr. Musielewicz, Bydgoszcz, Pomorska nr. 6.

Marynowskie barany roczne, owce rozplodowe i barany

z wełną sprzeda Dom. Przydwórz p. Rynek, powiat wąbrzeski, Pomorze.

Sprzedaje

Węskie ilości b 590
cegła,
rur do drenowania,
wapna,
cementu
I grubych desek czerw. buków,
zaraz do oddania. Skład cegieł
i materiałów budowlanych
Franz Adalbert Korsch,
Toruń.

Dobrze utrzymane
regaly r 1155
nadające się do hurtowni, stoły
składowe, krzesła, urządzenie
krawieckie lub szwalni jako: piec
gazowy, żelaza do pras, i inne
przybory na sprzedaż. Zgłosz.
pomiedzy 11-1 przed p. 4-6 po p.
Wielkie Garbary 20, I piętro.

Czarne surdulowe ubranie
nowe, korzystnie do nabycia.
Wielkie Garbary 6,
skład obuwiczny. r 4160

Kartonowe ramki
(Paspartout) do nalepiania na
portrety i inne obrazy, oraz apar-
at fotograficzny 18/24 z znakom-
itą optyką sprzed. z 4991
K. Hekowski, Gąsiorowskich 11.

Eleganckie przedwojenne nowe
surdulowe ubranie
(mądrego) na wyższą osobę ko-
rzystnie do nabycia. Zgłoszenia
pod z 4957 do eksp. Kurj. Pozn.

Rządsko ładnie zbudowany, do-
brze utrzymany d 1317
powóz lando
(fabr. Schustalla Wien) i eleg.
salon mahoniowy
o 12 częściach z dekoracją okien
z powodu wyjazdu na sprzedaż.
Obejrzać można każdego czasu.
A. Russak, Kościan.

Kuchenne gazowa sprzed. od
Wojskichowska,
Kochanowskiego 24, III. z 4964

Na sprzedaż dla amatorów:
piaki wypchane,
lichtarze z rogów jelenich
i różne inne rzeczy. Regler,
ul. Dąbrowskiego 76, III. z 5060

4 wołów robocz.
poszukuje Parowa Cegielnia
Antonin M. Czubek i Ska.,
Poznań, Gwarna 18. z 5032

Rozmaite meble Handlarze
wyłączni. Mickiewicza 36 III I,
od 5-7 wieczorem. z 5010

Magdalena Fontana
nauczycielka muzyki
Przemca 1a III. z 5017

40 000 mk. polskiej por-
zytki państw. ko-
rzystnie do oddania. Zgłoszenia
Skryzka poczt. 418 Poznań. z 5009

Pies (szpic) biały
na sprzedaż. z 5075
Larniczak, ul. Śniadeckich 15 III

Eleg. damski czarny
Płaszcz z 5126
Ul. Sew. Mielżyńskiego 4 I. piro.

Wózek sportowy
z daszkiem, dobrze utrzym., posz.
cel kupna. Drygas, Maleckiego 4.
Fuzja sztucerow. z 5115

Kamienica
nowa, w Poznaniu przy Starym
Rynku ze składowi przy wpiacie
500 000 mk. zaraz na sprzedaż.
Zgł. przyjm. Kielcewski, Poznań,
Chwaliszewo 53-54. r 4173

Wyżet

rasowy
9-miesięczny, nie tresowany, za
600 marek na sprzedaż.
Emilia Folgart, Miłosław
ul. Ślupecka. b 698

Dom mieszkalny
z ogrodem
zaraz tanio na sprzedaż. b 696
Emilia Folgart, Miłosław
ul. Ślupecka.

Mniejsza, dobrze utrzymana
bryczka
oraz bardzo elegancki
półszorek
wyjazdowy z okuciem mosiężnym
okazyjnie do nabycia.
Emilia Folgart, Miłosław
ul. Ślupecka. b 697

Maszyna siodlarska
do szycia, ciężka, „Dürkopa“
mało używana, o az dobra szala
składowa nadająca się do każde-
go składu na sprzedaż. z 4789
T. Ronieczna, - Kostrzyn.

Płaszcz oficerski
jasny przedwojenny na sprzedaż.
Ul. Spokojna 21, parter, na lewo,
pom. 4 a 7 godz. z 1146

Fortepian czarny
tanio na sprzedaż.
Banarzak, - Łazarz,
ul. Ślusia 3, IV. p. z 149

Drogerje
na prowincji w Poznań, kupie-
Adresować: St. Grzybowski,
Dąbrowa florncza (Kongres.),
ul. Sołbkiego 6. z 4831

Magiel
500 m., na sprzed. Wyremblewski,
Forteczna 4 I. piętro. z 4968-9

3 wozy robocze,
pudłowa rolwaga na patentow.
osiach i sieczkarnia na sprzed.
Dolna Włda 10. z 5084-5

Motor
elektryczny
2 konny 220 Volt (równy prąd)
zaraz na sprzedaż.
Nowak,
Chwaliszewo 49. z 5062

Kasa rejestrująca
na sprzedaż, ewentl. w zamian za
maszynę do pisania
z dopłat. Oferty pod „Kasa“ do
Tow. Akc. „Reklama Polska“, Poz-
nań, Aleje Marcinkowsk. 6, b 571

W ożywionem mieście powiat.
dobrze prosper., pierwszorzędną
Z A K A D
golarsko - fryzjerski
z dobrą klientelą zaraz pod ko-
rzystnymi warunkami do nabycia.
Zgłoszenia uprasza: b 584
Marja Wojtasiek, Znin.

Warsztat malarski
z wszelkimi przyborami oraz
farby, lakiery, rusztowanie i t. d.
na sprzedaż. d 1338

Mieszkanie i skład tapet
zarazem do objęcia.
P. Putzke, Krotoszyn.

Dobrze prosperująca
praktyka dentystyczna
z kompl. urządzeniem i ładnym
7-pokojowym mieszkaniem tanio
na sprzedaż. Zgłoszenia uprasza.
G. Richert, - Leszno,
ul. Dworcowa 19. d 1286

Męskie i damskie
futro bobrowe
ubrania męskie
(wysoka figura) na sprzedaż.
Gdzie? wskaze pod nr. 16 170
biuro ogłoszeń „Par“, Poznań,
ul. Rycerska 8.

Pies
do polowania
(lagawiec), biały, czarne kropki,
60 cm. wysoki, dobrze tresowany,
na sprzedaż. Gdzie? wskaze pod
nr. 16184 biuro ogłoszeń „PAR“,
Poznań, ul. Rycerska 8. b 661

Nadzwyczajne Walne Zebranie

Spółki Akc. „Tkanina“ w Poznaniu

dnia 4. sierpnia 1920

uchwalilo podnieść kapitał zakładowy o 11 milionów mk. do ogólnej wysokości

15 milionów marek

Kapitały na akcje II. emisji będą oprocentowane od dnia wpiaty po 6% pod zastrzeżeniem przydziału, które przyjmuję

Spółka Akcyjna „Tkanina“ w Poznaniu,

Stary Rynek 51. b 770

Na sprzedaż!

Kamienica 2-piętrowa z parową
piekarnią i ogrod. za 220 000 mk.
przy wpiacie 120 000 mk.
Willa z restauracją i ogrodem za
360 000 mk., Oberża w wałem
mieście za 150 000 mk.
Kamienica z kawiarnią i cukier-
nią w rynku, obiekt 35 000 mk.
do zamienienia na równy obiekt
w Niemczech. Skład kolonialny
z całem urządzeniem i towarami
za 150 000 marek, Kamienica
piętr. w mieście za 150 000 mk.
przy wpiacie 80-100 000 mk.
(2 składy), Oberża na wielkiej
wsi dominialnej za 110 000 mk.,
właży 80 000 mk. z 5182
Zgłosz. przyjmuje P. Zawadzki,
Krotoszyn, Składowa 14.
Tel. 118. Bez znaczka nie odpow.

Szafa żelazna

(z 2 drzwiami, marka Fabian),
2 maszyny do pisania
(Hammond, jedna z polsk. pism.)
cela telefoniczna
palpit, zegar biurowy
2 wielkie stoły biurowe
ściana krakowa do kasy
2 umywalki

SALON

składający się ze stołu,
wielkiego lustra, szy-
fionerki, biurka dam.
(wszystko włoskie drzewo
orzech.), następnie:
2 fotele, 4 półfotele
(jedw. gobelin z jedw. plusz.)
korona brązowa (do
gazu i światła elektrycz.),
2 wielkie franc. stalor-
yrtly, fortepian (włosk.
drzewo orzechowe, marka
Feurig-Lipsk). Zgłoszenia
przyjm. Kurjer pod n 1710.

Sprzedam około

1000 dziabek
3-zęb. do perek kup. około
10 000 Hoceli Nr. 8
i 1000 okrągłych brońników
11/110 (Saateggenzinken)
i prosię o ofertę. d 1343
A. Calkosiński,
Kępno, skład żelaza.

Dywan salonowy

dobrze utrzymany
na sprzedaż. z 5042
Ogrodowa 4, part. lew.

Fabryka mydła

okolo 15 mi-
lionów mk.
Gospodarstwo
54 morgi z domem o 10 pokoj.,
Gospodarstwa
63, 81, 100, 116, 135 i 170 morgow,
Resztowki
150, 200, 307 i 340 morgow,
Gościeńcio
z resztowką o 100 morgach do-
brej ziemi od kolonisty i
Kamienica
za 365.000 mk. zaraz na sprzedaż.
Łaskawe zgłoszenia do z 5156
Bartłowiaka, Poznań,
ul. Gen. Prądzyńskiego 54 II. p.

Eleganckie umeblowanie

do 4-ch pokoi
z powodu przeprowadzki na sprzed.
Zgł. Obejrzać można od 2-4 pop.
Goetz, Św. Marcin 63 II. z 4860

Lokomobile

leżąca Lanza 30 P. S., budow-
n g r. 1912 oraz
generator i maszyny
do obrób. drzewa.
na sprzedaż. J. Stęszewski, ul.
Dąbrowskiego 43.

Skład cygar z mieszkaniem

przy placu Wolności b 742
dobrze prosperujący, z powodu przejścia innego
przedsiębiorstwa do sprzedania.
Łaskawe zgłoszenia pod R. P. 10805 do Tow. Akc.
„Reklama Polska“, Poznań, Aleje Marcinkowskie 6.

Pośredniczę kupna i sprzedażę

majątków, młynów,
tartaków, składów i t. d. j 594
Kazimierz Bukowiecki, Patr. Jackowskiego 39.

Angielskie papierosy

i angielski tytoń w paczkach lub w workach
w większej ilości kupuję. Oferty uprasza
P. Pokora, Wejherowo (Pomorze),
fabryka cygar i papierosów. d 1360

Tartak parowy

o 2 gatrach i fabryka obróbki drzewa w centrum
Pomorza przy lasach fiskalnych i kolei położone zaraz
na sprzedaż. z 5049
SABINASZ, Osle, powiat świecki.

5000 szpadli b 749

A. B. C. gdańskie pół niebieskie i inne,
5000 różnych widel
motyk do ziemniaków i innych
w całości lub częściowo zaraz na sprzedaż.
O dokładne oferty upr. się pod R. P. 10833 do Tow.
Akc. Reklama Polska, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 6.

Korzystnie do oddania

do natychmiastowej dostawy ze składu w Niemczech:
około 24 tys. wędzideł kandarowych S
około 7 tys. wędzideł do uzd, b 745
około 2 tys. par strzemion,
około 5 tys. łańcuszków mundsztuk.
Zgłoszenia pod R. P. 10809 do Tow. Akc. Re-
klama Polska, Poznań, Aleje Marcinkowsk. 6.

Majątek 340 mórg

w tem przeszło 150 mórg gruntu pszennego z żywym
i martwym inwentarzem i pełnem zniwem, zabudowa-
nia obszerne z dużym ogrodem owoc. nad rzeką, prócz
tego 4 domy mieszk. i kuźnia z narzędz., własny telef.,
15 ktm. od Torunia, cena 3800 mk. za morgę na sprzed-
aż z powodu choroby właściciela. z 5180
Zgłosz. przyjm. Jan Kawecki, Toruń, Szeroka 26.

skład zboża nasieni i ziemniaków

dobrze prosperujący na sprzedaż ewtl. do zamienienia
na podobny obiekt w Niemczech.
Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod z 5150.

Wila 7 pokojowa

w Poznaniu, z pięknym warzywym i owocowym
ogrodem, zbioru około 8 tys. mk., z objęciem
1. 10. rb. na sprzedaż. Zgłosz. pod nr. 9105
przyjmuje „PAR“, Poznań, Rycerska 8.

Praktyka dentystyczna! Dobra egzystencja!

Zamierzam moją od 12 lat istniejącą praktykę denty-
styczną, z całem urządzeniem i materiałem, w Gru-
dządzu, w bardzo dobrem położeniu, natychmiast
sprzedac lub zamienić ją na praktykę dentystyczną
w Niemczech. Oferty upr. się pod B. D 100 do eksp.
Gazety Grudziądzkiej w Grudziądzu. d 1324

Do odstąpienia okazjynie

10 akcyj hotelu
Bristol w Warszawie.
Wiadom. w eksp. Kurjera p. z 5246.

58 gospodarstw

od 3 mórg do 5000, 8 młynów
wodnych z ziemią, 3 parowe, 19
kamienice, 2 wile, hotele, gościu-
ce i t. d. poleca z 5025-7
Dom Handlowy „Kultura“
Poznań, ul. Półwiejska 31.

Rower męski i fortepian

zaraz na sprzedaż. z 4372
Ul. Staszycy 7 pr. lewo.

Kompletny garnitur parowy do młócenia,

gotowy do użytku z prasą lub
bez, do sprzedania. Gdzie? wskaze
do eksp. nin. pisma pod z 4923-5.

Urządzenie

na 3 pokoje i kuchnię na spr-
daj i od 20. 9, mieszkanie do ob-
jęcia za zew. Urzęd. Mieszkanio-
wego. Of. do eksp. Kurj. pod r 4153.

FUTRO niedźwiedzie

kryste czarnem suknem
na sprzedaż. b 763
Ul. Matejki 39 I. p. na prawo,
między godz. 1 a 5 po poł.

Większe urządzenie

nadejące się do składu papieru,
księgarń oraz do innej branży
w całości lub częściowo na spr-
daj. Blizszych informacji udzieli
T. Stryżewski, Górna Włda 30,
z 5028

Frak, ciemne bluzki, damskie trzewiki nr. 36,

posrebrzane lichtarze ramienne, lam-
pa wisząca do naty, maszyna do
tarcia i mót do siekania mięsa,
korzystnie do nabycia. z 5016
Ul. Wierzblicęce 33 II. p. prawo.

Motor elektryczny

7 P. S. 440 volt na sprzedaż.
Wiadom. w eksp. Kurjera p. z 5055.

Czarne skrzydło

zupelnie jak nowe na sprzedaż.
ul. Polna 2, II. p. lewo. z 5161-2

Na moją dobrze procentu- jącą się w centrum miasta Poznania kamienicę poszukuję zaraz po banku 90 tysięcy marek

160 000 mk.
Wartość obiektu
500 000 marek.
Zgłoszenia upraszam do
Kurjera pod z 5022.

Większe lokale

nadające się na skład hurtowny i fabryczny poszuki-
wane są od 1. października lub później. b 747
Łask. zgłosz. pod R. P. 10 830 do Tow. Akc.
Reklama Polska, Poznań, Aleje Marcinkowsk. 6.

Tabaki do zatywania
mogę znów dostarczać w
mniejszych ilościach d 227.
Eugen Sommerfeldt
dawn. O. Alberty
fabr. tab. d. zał. Grud.

Dzierżawy

W letnisku w Babinie pod Ober-
nikami są WOLNE POKOJE
z całem utrzymaniem, od
osoby 40 mk. dziennie. Zgłosze-
nia na miejscu. z 5141-2

Stajnia

na 2-4 koni z remizą do powozu,
poszukuje od 1. październ. r. b.
Zgłoszenia z podaniem warunków
upr. się pod z 5031 do eksp. Kurj.

Urządnik posz. mieszkania

2 pokoi i kuchni. Piata według
umowy. Może odkupić meble. Of.
Hotel Royal, pokój Nr. 14. z 4563

Zamienie mieszkanie

5-pokojowe w śródmieściu w po-
bliżu Starego Rynku na 3-pokoj.,
na Jeźyczach lub Łazarzu I lub II p.
Of. do eksp. Kurj. Pozn. pod z 5140

Zamienie

2 pokoje i kuchnia na Łazarzu
na 3 lub 4 pokojowe
mieszkanie w śródmieściu. Zgł.
do eksp. Kurjera pod z 5703.

Zamienie

3 pokoje, mieszkanie
na 4-5 pokoi.
Oferty do eksp. Kurjera p. z 4997.

Obszernego lokalu

na skład instrumentów mu-
zycznych poszukuje. Łask. ofer-
ty do eksp. Kurjera pod z 5701.

Poszukuje dzierżawy średniego FOLWARKU

ziemia średnia lub pszena, in-
wentarz żywy i martwy. Szcze-
gółowe of. uprasza się pod Nr. 524
Reklama Polska, Bydgoszcz,
ul. Gdańska 164. b 580

Ważne

dla zamożnych kresowców.
W powiatowem miasteczku
domek z ogrodem
zaraz do wynajęcia. Piśmiennie
oferty uprasza z 1328
Janowa Kowalczykowa,
Ostrów, ul. Gimnazjalna.

Restauracja strzelnicy w Polewach

zaraz do wydzierżawienia.
Blizszych szczegółów udzieli
S. Wache, przewodn. Bractwa
Strzeleckiego. d 961

Pokoju niemebl.

dużego słonecznego lub 2 mnie-
szych poszukuje od 1. 10. 1920.
Zgłosz. do Kurjera pod z 4905.
Małżeństwo poszukuje

KUPNA

Poszukujemy kupna
starego kotła
parowego,
choćby reperacji wymagającego.
Fabryka maszyn
„Herkules“ T. z o. p.
Gniezno. n 1567

Kupi dwie większe d o m y

na Jeźyczach lub w pobliżu Zamku
poważna instytucja
publiczna.
Przy niewysokiej cenie wpiata
całkowita. Przeważnie zapo-
wiewane. Zgłoszenia plac Rysy-
ka 1, parter. d 1333-4

Małe kowadło

na pięknu potrzebne. Adres i cena
pod z 4585 do eksp. Orędownika.

Kupię lepszy zegar stojący

Zgłosz. pod „ZEGAR“ do Tow. Akc.
REKLAMA POLSKA, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 6. b 703

Kupię dobrze utrzymany wózek dziecięcy.

Oferty pod z 5107 do ekspedycj
Kurjera Poznańskiego.

Kupię parcele

lub każdą ilość drzewa świer-
kowego, stojącego lub leżącego,
za gotówkę. K. Wszelaki, Hur-
townia drzewa, Poznań, ulica
Staszycza 17 I. z 5128

Kupię gospodarstwo

od 60 mórg lub więcej z żywym
i martwym inwentarzem. Łask.
oferty pod z 4794 do eksp. Kurj.

Wierzejsze lokale

Uprasza się o oferty z podaniem terminu dostawy
franko do załodowania. d 1353

List gości.

Przeciw Aleksandrowi Dembickiemu niżej opisanemu, który dnia 1. września 1920 r. z Zakładu Diakonieckiego w Poznaniu zbiegł — toczy się śledztwo i zawieszony został areszt śledczy z powodu obwinienia o udział w rozruchach dnia 26. kwietnia 1920 w Poznaniu.

Uprasza się wszystkie władze bezpieczeństwa o aresztowanie zbiegłego więźnia Aleksandra Dembickiego i odstawienie go do więzienia sądowego w Poznaniu przy ul. Młyńskiej nr. 1. tudzież zawiadomienie o tem Prokuratury przy Sądzie okręgowym w Poznaniu do aktów 4. J. 2301/20. n1730

Opis osoby: Wiek: ur. dnia 3. marca 1895 r. w Częstochowie, postawa: wysoki, wysokość: 1 m. 77 cm., oczy: szaroniebieskie, usta, zwykle, twarz: zwykła, czoło: średnie, brwi: ciemnoblonde, nos: zwykły, zęby: niezupełne, podbródek: owalny, nogi i ręce normalne, chód: prosty, język:

Prokurator przy Sądzie okręgowym w Poznaniu.

OBWIESZCZENIE.

W naszym rejestrze handlowym B. zapisano dziś pod nr. 5, że nazwa firmy teraz brzmi: Krotoszyńska Fabryka Maszyn i Lejarnia żelaza Tow. akcyjne.

Krotoszyn, dnia 28. sierpnia 1920. n1670
Sąd Powiatowy.

OBWIESZCZENIE.

W naszym rejestrze spółkowym zapisano dziś pod nr. 23 przy spółce Flockenfabrik Krotoschin e. G. m. b. H. Firma brzmi teraz: Flockenfabrik Krotoszyn, sp. zap. z ogr. odp. n1702

Krotoszyn, dnia 1. września 1920.
Sąd Powiatowy.

W naszym rejestrze spółkowym zapisano dziś pod nr. 20 przy spółce Siedlungsgenossenschaft Krotoschin-Koschmin, e. G. m. u. H. zu Krotoschin. Firma brzmi teraz: Siedlungs-Genossenschaft Krotoszyn-Koźmin, sp. zap. z ogr. odp. n1703

Krotoszyn, dnia 1. września 1920.
Sąd Powiatowy.

OBWIESZCZENIE.

W naszym rejestrze spółkowym zapisano dziś pod nr. 12 przy spółce: Deutscher Spar- und Darlehnskassen-Verein e. G. m. u. H. in Hahnau. Firma brzmi teraz: Deutscher Spar- und Darlehnskassen-Verein, sp. zap. z ogr. odp. w Konarzewie. n1704

Krotoszyn, dnia 1. września 1920.
Sąd Powiatowy.

OBWIESZCZENIE.

W naszym rejestrze spółkowym zapisano dzisiaj pod nr. 24 przy firmie Rolnik, Einkaufs- und Absatzverein e. G. m. b. H. Krotoschin. Firma teraz brzmi: Rolnik Towarzystwo Zakupu i Sprzedaży, sp. zap. z ogr. odp. n1672

Krotoszyn, dnia 12. sierpnia 1920.
Sąd Powiatowy.

OBWIESZCZENIE.

Do rejestru handlowego oddział A. nr. 282 zapisano dziś przy firmie K. Goliński, Inh. Kazimierz Goliński, Ostrów: Nazwę firmy zmieniono na: K. Goliński, właśc. Kazimierz Goliński, Ostrów. n1716

Ostrów, dnia 21. sierpnia 1920.
Sąd Powiatowy.

OBWIESZCZENIE.

W naszym rejestrze spółkowym zapisano dziś pod nr. 28 co następuje: „Zgoda” spółka spóżywców, sp. zap. z ogr. odp. w Krotoszynie. Zadaniem spółki jest wspólny zakup towarów spożywczych i gospodarczych w celu rozsprzedaży ich pomiędzy członków. Członkami zarządu są: Adam Strasburger, Franciszek Drygas, Jan Nowak, wszyscy z Krotoszyna. Jeden udział wynosi 50 mk. Jednemu członkowi wolno posiadać najwyżej 10 udziałów. (Statut z dnia 14 grudnia 1919). Ogłoszenia spółki umieszcza się w „Prawdzie”, „Sile”, „Robotniku” i „Przebudzeniu” w Poznaniu. Gdyby pisma te przestały wychodzić, w ten czas umieszcza się ogłoszenia w „Monitorze Polskim”, dopóki się uchwała walnego zebrania nie wyznaczy innego pisma. Rok obrachunkowy zaczyna się 1. lipca a kończy się 30. czerwca. Do objawienia postanowień spółki i podpisywania za nią potrzebne i wystarczające są podpisy 2 członków zarządu pod firmą spółki. Przegląd listy członków jest każdemu w godzinach służbowych dozwolony. n1718

Krotoszyn, dnia 26. lutego 1920.
Sąd Powiatowy.

Stow. Złoto Ojczyźnie uprasza Szlachetn. Ofiarodawców o dalsze składanie darów, jako też o zapisywanie się na członków Stow. w biurze przy ul. Rycerskiej 2, od godziny 11—2. Zarząd.

„Komisja Wojewódzka dla Spraw Wyznaniowych i Szkolnych zamieniła tujejsze dotychczasowe progimnazjum na gimnazjum 8 klasowe typu klasycznego. W tym roku otwiera się klasę VII (sekundę wyższą). Trzemeszno, w sierpniu 1920 r. d1281 Dyrekcja

Nowo założona

Wytwornia Wyrobów Koszykarskich

J. Jasicki & R. Wyrwański w Żywcu (Małopolska) poleca d1260

kosze wiklinowe zielone i miotły brzożowe

(kosze na węgle, belony szklane i owoce) w każdej ilości i w najlepszym wykonaniu. Przyjmuje także dyminyony do opłatania. Ceny umiarkowane. Dostawa natychmiastowa. Ołerty na żądanie.

Bacność! Bacność!

Kupuje używaną garderobe

męską i damską oraz bieliznę i obuwie płacę najwyższe ceny. Ołerty skierować pod adresem d1289
Franciszek Zieliński, Poznań, Rycerska 32.

Konie na rzeź 308 q

kupujemy każdej chwili i płacimy najwyższe ceny. — Konie poważnie uszkodzone odbieram natychmiast. hurt. rzeźnia koni i eksport
Ludwik Kreisel i Ska., Piaskowa 2, tel. 3763 i 3860

CYTRYNY

w skrzyniach 300—860 sztuk n1200
ofiarujemy z najnowszych żniw.

Telefon 3904. **PALERMO** Adr. telegr.: Palermo Poznań.

T. z o. p.
Hurtownia owoców południowych, Piekary 18 L.

Walne Zebranie z dnia 10. 8. 20. uchwaliło podwyższyć kapitał akcyjny Banku Dyskontowego

z mk. 9 milionów na 12 milionów.

Akcje nowe zostały przejęte zaraz przez konsorcjum, które zobowiązały się oddać dotychczasowym akcjonariuszom na 1 akcję 2 nowe po kursie 125. Obcym nabywcom konsorcjum oddaje akcje po 150.

Na mocy uchwały tej wzywamy akcjonariuszów, aby skorzystali z prawa dokupu najpóźniej do 1. 10. 20. r. przedkładając swoje dotychczasowe akcje w poniżej podanych bankach do ostemplowania.

Do 1. 10. 1920 r. nie wykorzystane akcje tracą na korzyść konsorcjum prawo do przejęcia nowych akcji po 125.

BANK DYSKONTOWY

SPÓŁKA AKCYJNA.

Subskrypcje przyjmują:

- Bank Handlowy w Warszawie.
- Bank Kredytowy w Warszawie.
- Bank Towarzystw Spółdzielczych w Warszawie.
- Bank Brzeski & Załuski w Poznaniu.
- Bank Poznański w Poznaniu.
- Bank Ludowy w Inowrocławiu.
- Bank Skarbona w Berlinie.
- Bank Ziemi Polskiej w Lublinie i Oddziały nasze w Gdańsku, Sopocie, Bydgoszczy, Olsztynie i Grudziądzu.

b708

BANK CENTRALNY TOW. A.K.C.

W POZNANIU, STARY RYNEK 58.

ZAŁATWIA WSZELKIE INTERESY Z ZAKRESU BANKIERSTWA.

KAPITAŁ ZAKŁADOWY 1 000 000 Mk.
REZERWY 150 000 MAREK. d 2990

Państwowa Szkoła Sztuki Zdobn. w Poznaniu.

Nowy rok szkolny 16. paźdz. 1920 r.

- Kurs malarstwa dekoracyjnego.
- Kurs rzeźby dekoracyjnej.
- Kurs zdobnictwa graficznego.
- Kurs ceramiki artystycznej.
- Kurs introligatorstwa artystycznego.
- Kurs fotografii artystycznej.
- Kurs rysunku.
- Rysunki wieczorne.

Nauka w szkole oparta jest głównie na pracy w warsztatach.

Wpisy uczniów i hospitantów przyjmuje i udziela informacji Sekretariat Państwowej Szkoły Sztuki Zdobniczej, ul. Łąkowa 11, pokój 25. n1434

Kupiecka szkoła pryw. Preissa w Poznaniu, Rycerska 29.

Nauka rozpoczyna się 4. października.

Rzeczoznawstwo, wiadomości handlowe, stenografia i pisanie maszyną. Nauka języka polskiego. Język francuski, angielski i niemiecki. n1669 Prospekty na żądanie

Państwowa Szkoła budownicza w Poznaniu przy Rybakach 17.

udziela w 4 oddziałach budownictwa i to: **naziemnym, podziemnym, mierniczym i inżynierskim**, a w 12 klasach gruntownego średniego wykształcenia technicznego. — Zimowe półroczce zaczyna się wstępniemi egzaminami 18 października a początek nauk 19 października r. b. — Zgłaszać się należy do Dyrektora, który warunki przyjęcia rozsyła bezpłatnie. d 5173

Dobra

musztarda słotowa,
trwałej jakości, do oddania.

B. Woller, fabryka musztardy
Inowrocław,
ulica Jachowskiego nr. 14/15. d1361

Chłopców na stancję

przyjmie doświadczona nauczycielka. Troskliwa opieka zapewnia się. Zgłoszenia upr. się pod nr. 19193 do biura ogłoszeń: „Par” Poznań, ul. Rycerska 8

z4959

